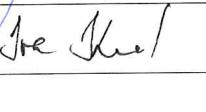

Č.j.:	Spisový a skartační znak:		
Základní škola Na Radosti, Komenského 972/10, 591 01 Žďár nad Sázavou			
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ „Poznáváme svět s radostí“			
		Datum	Podpis
Vydal:	Petra Vykydalová Kupková, ředitelka školy	1. 9. 2021	
Projednala:	Rada ŠPO ZŠ Na Radosti	14.6.2021	
Školská rada projednala dne:		15.8.2021	
Pedagogická rada projednala dne:		30.8.2021	
Platnost od:		1.9.2021	

Obsah

1	Identifikační údaje	5
2	Charakteristika školy	6
2.1	Vznik školy	6
2.2	Poslání a směřování školy	6
2.3	Velikost a vybavení školy	6
2.4	Charakteristika pedagogického sboru	6
2.5	Projekty školy, spolupráce s ostatními subjekty	7
2.6	Spolupráce se zákonnými zástupci žáků	7
3	Charakteristika ŠVP	7
3.1	Zaměření školy – základní ideje	7
3.2	Výchovné a vzdělávací strategie	9
3.3	Strategie pro získávání a rozvoj klíčových kompetencí	9
3.4	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	12
3.5	Začlenění průřezových témat	14
4	Učební plán pro 1. stupeň	18
4.1	Tabulace učebního plánu	18
4.2	Poznámky k učebnímu plánu	19
5	Učební plán pro 2. stupeň	20
5.1	Tabulace učebního plánu	20
5.2	Poznámky k učebnímu plánu	20
6	Učební osnovy ZŠ	20
6.1	Český jazyk a literatura	21
6.2	Anglický jazyk	34
6.3	Španělský jazyk	41

6.4	Matematika	43
6.5	Člověk a jeho svět	50
6.6	Umění a kultura	62
6.7	Člověk a zdraví	76
6.8	Informatika	85
6.9	Člověk a svět práce	89
6.10	Člověk a společnost	97
6.11	Člověk a příroda	107
7	Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou	125

1 Identifikační údaje

Dokument:

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání ZŠ Na Radosti

Název:

Poznáváme svět s radostí!

ŠVP je zpracovaný dle RVP ZV

Údaje o škole:

Základní škola Na Radosti

Komenského 972/10, 591 01 Žďár nad Sázavou

IČO: 05007984

IZO: 181 076 462

RED IZO: 691 009 058

ID datové schránky: h6jgj3

Jméno ředitele: Mgr. Petra Vykydalová Kupková

Předkladatelky ŠVP: Mgr. Iveta Procházková, Mgr. Petra Vykydalová Kupková,
Mgr. Iva Kratochvílová

Kontakty:

Telefon: 724 814 386

E-mail: info@zsnaradosti.cz

Web. stránky: www.skolanaradosti.cz

Zřizovatel:

Spolek PlyneTo

Komenského 972/10, 591 01 Žďár nad Sázavou

Kontakty:

Tomáš Kamp

E-mail: kepa@centrum.cz

Telefon: 605 545 376

Platnost ŠVP je od: 1. 9. 2016, Změna 1 - 1.9.2017 (2. stupeň), Změna 2 – 1.9.2021(časová dotace dle RVP)

Mgr. Petra Vykydalová Kupková, ředitelka školy

2 Charakteristika školy

2.1 Vznik školy

Činnost Základní školy Na Radosti byla zahájena 1. 9. 2016. Zřizovatelem školy je Spolek PlyneTo se sídlem ve Žďáře nad Sázavou. Jedná se o soukromou základní školu se zařazením do sítě škol.

2.2 Poslání a směřování školy

Základní škola Na Radosti staví na třech základních principech, jimiž jsou láska, radost a růst.

Základní školu Na Radosti lze charakterizovat jako prostředí svobodné, jehož cílem je, aby se zde cítili dobře jak žáci a jejich rodiče, tak i zaměstnanci školy. Vytváříme prostředí, které v dětech posílí vědomí jejich vlastní jedinečnosti, a které jim ponechá potřebnou svobodu pro jejich další růst. Chceme v dětech podpořit pocit uvědomění, že má smysl rozvíjet to, pro co „hoří“, podporovat v nich touhu po celoživotním učení, pomáhat jim nacházet v sobě a navenek projevovat empatii a lidskost, zajímat se o sebe a své zdraví a také o své blízké okolí a svět, ve kterém vyrůstají.

Nabídka vzdělávání je určena všem dětem, škola vychází vstřík potřebám nadaných žáků i žáků se speciálně vzdělávacími potřebami formou inkluzivního vzdělávání.

2.3 Velikost a vybavení školy

Škola je úplná, tvořená devíti ročníky. V září 2016 nastoupily do školy děti 1. – 5.ročníku do jedné heterogenní třídy (princip malotřídní školy). Škola postupně rostla do úplné, v září 2020 byl otevřen první devátý ročník. Vyučování probíhá ve věkově heterogenních třídách (trojročích), na druhém stupni v rámci projektů ve věkově heterogenních skupinách.

Svůj provoz zahájila škola v pronajatých prostorách soukromé střední školy Střední škola obchodní a služeb SČMSD ve Žďáře nad Sázavou. V budově školy jsou třídy pro věkově smíšené skupiny dětí na 1.stupni a pro skupiny žáků podle ročníků na 2.stupni. Dále jsou ve škole prostory pro: šatnu, sborovnu, sociální zázemí dle hygienické vyhlášky, jídelna. Prostory učeben jsou využívány také k provozu školní družiny a jsou tomu uzpůsobeny. Prostory školy využíváme i k setkávání s rodiči a pro přípravnou práci učitelů.

Ve třídách jsou distribuovány materiály a pomůcky, které jsou dle vlastního výběru přístupné dětem pro jejich školní práci. Toto připravené prostředí pro výuku tvoří encyklopedie, slovníky, učební texty, montessori pomůcky, výtvarné potřeby a pomůcky, hudební nástroje (ukulele, kachony, bubny), které se průběžně doplňují a jsou k dispozici učitelům i žákům.

Ve škole funguje školní družina s různorodým vybavením (stavebnice, hračky, počítače, výtvarné potřeby, sportovní a relaxační náčiní). Ve škole vytváříme prostor pro společné setkání všech žáků. Ke společným setkáním všech pedagogů slouží sborovna. Ve třídách jsou k dispozici počítače s připojením na internet.

K dispozici ke společnému užívání jsou také kopírka a tiskárna.

Ve škole jsou umístěny nádoby na třídění odpadu (papír, plast, bioodpad).

K realizaci sportovního programu jsou pronajímány externí prostory pro tělovýchovu a sport.

Žáci se stravují v jídelně střední školy.

V bezprostřední blízkosti je mnoho zatravněných ploch pro volný pohyb.

2.4 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor se skládá z učitelů, asistentů pedagoga, vychovatelů a externích spolupracovníků. Členové pedagogického sboru prochází průběžně dalšími semináři, kurzy a školeními (Montessori kurzy, RWCT a další, závislé na aktuální nabídce).

Za důležité považujeme vztahy mezi zaměstnanci naší školy, je nám jasné, že děti se učí i nápodobou, z tohoto důvodu je pro nás důležité, kdo se stane členem našeho týmu. Učitelé mezi sebou navzájem komunikují a společně se zamýšlejí nad vzdělávacími strategiemi, metodami a formami práce, které budou při výuce používat, aby u žáků byly v co nejvyšší možné míře rozvíjeny klíčové kompetence.

2.5 Projekty školy, spolupráce s ostatními subjekty

Škola navazuje spolupráci s jednotlivci, organizacemi a subjekty, jejichž činnost doplňuje výchovně vzdělávací cíle školy. Například:

- lokální instituce (školy v regionu, město Žďár nad Sázavou, ZUŠ Nové Město na Moravě, ZUŠ Žďár nad Sázavou)
- Český zahrádkářský svaz
- MUDr. Tatjana Horká, Brno (supervize, psychologické poradenství a konzultace)
- poradenská zařízení (PPP a SPC Vysočina Žďár nad Sázavou)
- kulturní zařízení (městská knihovna, Muzeum Nové generace, Kulturní dům v Novém Městě na Moravě, divadlo Žďár nad Sázavou)
- SE.S.TA - Centrum choreografického rozvoje, Praha
- rodiče (zájmové i profesní směřování)

Výuku ve škole obohacujeme o výlety a exkurze a pořádáme besedy s odborníky, podle zájmu a potřeb žáků.

Realizujeme společné vícedenní pobytu žáků v podnětném prostředí na zajímavých místech ČR.

2.6 Spolupráce se zákonnými zástupci žáků

Úzká spolupráce s rodiči patří k základním principům fungování školy. K běžné komunikaci mezi školou a rodiči dochází při každodenním předávání žáků. Rodiče se tak mohou o svých dětech informovat při osobním setkání s průvodci. Mohou kdykoliv využít možnost navštívit vyučovací den, zúčastnit se ranního kruhu či se přidat k výuce mimo budovu školy.

O důležitých věcech jsou informováni zejména prostřednictvím e mailů, SMS zpráv a webu. Jednou za čtvrt roku probíhají rodičovské kavárny. Zde mohou rodiče dostat informace o tom, co se děje ve škole, o tom, jak se jejich dítěti ve škole daří, nabízí se zde prostor i pro vzájemnou komunikaci a sdílení rodičů. Dvakrát ročně nabízí průvodci rodičům tripartitní setkání učitel – žák – rodič, kde společně hodnotí průběh dosavadní práce a výsledky žáka.

Rodiče jsou zváni a vyzýváni k aktivní spolupráci se školou.

3 Charakteristika ŠVP

3.1 Zaměření školy – základní ideje

Základní škola staví své zaměření na kombinaci dvou základních pedagogických proudů: na pedagogice Marie Montessori (individuální přístup i individuální postupování učivem, plánování a spoluodpovědnost za zvládnutí učiva) a na projektovém vyučování (rozvoj kritického myšlení, kooperace dětí v homogenních i heterogenních skupinách, učení v souvislostech, prezentace výstupů).

Předpokladem k získání pozitivního vztahu ke vzdělávání je smysluplnost zadávané práce, svobodná volba z více možností, možnost spolupráce napříč věkovým spektrem a nabývání pocitu osobní úspěšnosti v bezpečném prostředí bez známkování. Škola je vhodná pro rodiče, jež hledají pro své děti tvořivé a podnětné školní prostředí a bezpečné klima, tolerující osobnostní zvláštnosti dítěte.

Při vytváření školního vzdělávacího programu jsme měli na mysli především následující body:

Respekt k jedinečnosti každého

Nasloucháme dětem a respektujeme, že každé je jiné. Pracujeme podle jejich momentálních možností a potřeb, s širokou nabídkou pomůcek a metod. Pomáháme objevovat a rozvíjet nadání, poskytujeme prostor, kde je bezpečné dělat chyby a kde je možné potkat spoustu výzev pro osobní růst.

Vnitřní motivace

Když se děti učí s chutí a nadšením, tak jim to jde velmi lehce. Proto je necháváme tvořit, umožňujeme jim příležitosti, při nichž mohou jednat spontánně, mohou bádat, být zaujaty, dělat věci, které jim dávají smysl. Směřujeme je k tomu, aby se pro ně vzdělávání stalo jejich vlastní zodpovědností, aby se učily svobodně a radostně.

Reálný život

Za ten nejdůležitější cíl vzdělání považujeme obstát v reálném životě. Žít šťastný a naplněný život, umět si poradit v různých situacích, vytvořit si svůj vlastní názor a umět si ho uhájit. Vědět, co je pro mě dobré, kde jsou moje silné stránky a v čem vynikám, co je možné zlepšit, na čem pracovat. Vědět, kym jsem, čím mohu ostatním prospět.

Vzdělávání v souvislostech

Děti se neučí o jednotlivých věcech izolovaně, ale poznávají, jak mezi sebou fungují a souvisí navzájem. Tak, jak je tomu ve skutečném životě.

Učitel jako průvodce

Učitel je u nás partnerem, který doprovází procesem učení. Neznámkuje, pomáhá dětem, aby se naučily hodnotit samy sebe, uměly nacházet a formulovat chyby, nalézaly řešení. Zároveň klademe důraz na zdravé vztahy mezi všemi dospělými i dětmi založené na respektu a úctě.

Častý pobyt venku

Chceme dětem dopřát dostatek pohybu a pobytu na čerstvém vzduchu.

Pohyb a hra

Hra je jedna z nejzákladnějších potřeb jedince, díky níž se od nejútlejšího věku učí. Pohyb zase žákům pomáhá udržovat své tělo ve zdravé kondici. Žáci se ve škole mohou pohybovat dle svých potřeb, je jim nabízena široká paleta pohybových aktivit, mají dostatek prostoru ke hrám.

Slovní hodnocení

Uvědomujeme si, že každý člověk je naprosto jedinečný a že je poměrně obtížné zařadit ho do nějaké kategorie, škály, známky, z toho důvodu se nám jeví jako přínosnější využívat slovního hodnocení, které nám umožní podat každému žákovi naší školy zpětnou vazbu. Ta by mu v ideálním případě měla pomoci v orientaci v dalším vzdělávání, měla by mu poskytnout nestranný pohled na současný stav, nastínit mu jeho možnosti viděné druhou osobou.

Sebehodnocení

Uvědomování si a popis svých silných a slabých stránek patří k nezbytným předpokladům v životě člověka. Je důležité umět si nekriticky popsat své pokroky v učení, stanovovat si cíle, ke kterým se chceme postupně přiblížovat, vědět, kde jsem a kam se posouvám. Na druhou stranu je třeba si

uvědomit, že nic není neměnné, že každá změna v životě nás může něco naučit, posunout někam jinam, dál. Žáci se v naší škole sebehodnotí od samého počátku. Samotné formy sebehodnocení se odvíjí od věku a vyspělosti každého jedince.

Práce s chybou, otázkami, řešení problémových úkolů

Chyba je při procesu učení opravdu důležitá, v naší škole s ní pracujeme, rozvíjíme, nepovažujeme ji za brzdu, ale naopak za prostředek k posunu ve vzdělávacím procesu.

Žáci jsou vedeni ke kladení otázek, k řešení problémových úkolů. Otázky vyvolávají a řetězí další otázky, což žáky podněcuje k hledání odpovědí, k přemýšlení nad nejrůznějšími strategiemi, jak se odpovědi dozvídат.

Být šťastný

Domníváme se, že být šťastný je pro život opravdu důležité. Šťastní lidé neubližují ostatním, nezávidí, ale naopak dokážou pomoci, jsou zdravější, odolnější. Z tohoto důvodu se žáci v naší škole naučí základní dovednosti v oblasti psychohygieny, práce se stresem, učí se pochopit své emoce a pracovat s nimi tak, aby neubližovali ostatním, ale ani sami sobě.

Spolupráce s rodiči

Uvědomujeme si, že rodiče jsou nedílnou součástí života našich žáků, snažíme se tedy vytvořit spíše komunitu, školu rodinného typu, kde se budeme navzájem znát, kde budeme ochotni a schopni otevřeně komunikovat a důvěřovat si.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Žáci se v naší škole setkají především s následujícími strategiemi:

- práce ve věkově heterogenní skupině
- učení v souvislostech
- projektové vyučování
- výuka i mimo školu
- konstruktivistický přístup
- práce s textem, kritické myšlení
- ranní kruh
- zpětná vazba
- slovní hodnocení a sebehodnocení
- práce s učebními plány

3.3 Strategie pro získávání a rozvoj klíčových kompetencí

(KU – kompetence k učení, KŘP – kompetence k řešení problémů, KKO – kompetence komunikativní, KSP – kompetence sociální a personální, KO – kompetence občanské, KP – kompetence pracovní)

	KU	KŘP	KKO	KSP	KO	KP
Plně respektujeme psychologický vývoj žáků a jejich věková specifika, proto výuka probíhá ve věkově heterogenních skupinách.	x	x	x	x	x	
Se žáky jednáme jako s partnery. Respektujeme jejich individualitu a právo na vlastní názor a jeho prezentaci ve skupině.		x	x	x	x	

Svým chováním a jednáním dáváme žákům vzor respektujícího přístupu k ostatním uvnitř i vně školy.		x	x	x	x	
Zapojuváním žáků do plánování a realizace řady třídních, školních i mimoškolních akcí je vedeme k sounáležitosti s životem školy a zodpovědnosti za svá rozhodnutí		x	x	x	x	x
Neomezujeme se pouze na výuku a výchovu v prostorách školy. Využíváme možností kulturních akcí, exkurzí, výletů, cyklovýletů, turistických akcí. Na rozhodnutích mimo školu se podílí všichni zúčastnění			x	x	x	x
Nespokojíme se pouze s teoretickou prezentací učiva. Žáci získávají vědomosti i dovednosti pomocí praktických činností a projektů.	x	x	x			x
Žák má právo svobodné volby místa práce. Proto je mu pro samostatnou práci, umožněn pohyb v prostorách naší školy i v době vyučování.	x			x	x	x
Nové téma je žákovi samostatně (či ve skupině) představeno evokační prezentací s nástinem další možné práce. Tím, a následnou podporou ze strany učitele vedeme žáka k zodpovědnosti za vlastní rozhodnutí a vzdělávání.	x	x	x	x	x	x
Celý den (ale i jednotlivé dílčí aktivity) je postaven na metodě třífázového modelu učení E-U-R: ranní kruh (evokační fáze), práce v blocích (uvědomění si), závěrečný kruh (reflexe).	x	x	x			
Pro usnadnění orientace žáka v jeho povinném vzdělávacím obsahu daného období mu jsou poskytnuty učební plány či jiné typy přehledu či seznamu vzdělávacího obsahu. Na jejich základě je vzdělávací obsah plánován, realizován i hodnocen.	x	x	x	x	x	x
Pracujeme s chybou, kterou vnímáme jako důležitou součást ve vzdělávacím i výchovném procesu.	x	x				

Nepracujeme s jedním pedagogickým směrem, inspirujeme se, vybíráme a aktualizujeme tak, abychom byli schopni naplňovat aktuální potřeby našich žáků, žáci se tak nesetkávají pouze s jedním přístupem, což přispívá k uvědomování si rozmanitosti okolního světa.	x	x	x	x		
Žákům nejsou předkládány hotové závěry, jsou tak nuceni řešit problémy, spolupracovat, ale také zodpovídat i za své dílčí úkoly.	x	x		x		
Pro budování a podporu přátelského klimatu ve třídě využíváme, mimo jiné, pravidelné komunitní setkávání na kruhu.		x	x	x	x	
V každé třídě jsou umístěny nádoby na tříděný odpad.					x	
Ve třídě jsou k dispozici počítače s připojením na internet, žák má volný přístup k odborné literatuře a učebním pomůckám.	x				x	x
Pomůcky jsou k dispozici v omezeném množství. Žáci jsou tak vedeni k naplánování si vlastní práce s ohledem na druhé a ke vzájemné komunikaci.		x	x	x	x	
S ohledem na aktuální probírané téma využívá učitel různé metody a formy práce (samostatná práce, práce ve skupině, projektová výuka, laboratorní cvičení, besedy, pracovní činnosti...).	x	x	x	x	x	x
Při řešení jednotlivých témat jsou žákům k dispozici odborní konzultanti z řad učitelů, informační zdroje (PC, literatura...) a další dostupný materiál.	x	x		x	x	x
Učitel dbá na to, aby každá žákova práce dostala zpětnou vazbu – ať již samotným učitelem písemně, při osobní konzultaci, žákovou prezentací před třídou, zpětnou vazbou od spolužáků či jinou formou.	x		x	x	x	x
Pro propojení vzdělávacího obsahu s reálným životem využíváme zejména exkurze do jednotlivých pracovních oborů, např. kadeřnictví, včelařství apod.	x	x	x	x	x	x

Pracujeme s pravidly chování, pravidly činností i zadávaných úkolů. Při jejich vzniku spolupracujeme v maximální míře s žáky, protože právě pravidla, na jejichž vytváření se zúčastnili, mají větší sklon respektovat.	x	x	x	x	x	
Maximálně se snažíme vytvářet atmosféru přátelství a pozitivní, zejména prostřednictvím pedagogické komunikace, vyjadřováním citů a empatií. Vycházíme při tom z přesvědčení, že atmosféra strachu ničí poznávání i výchovu, emoční neurčitost vede k nejasnosti v postojích i činech.		x	x	x	x	

3.4 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Integrační program je určen pro žáky se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, či pro žáky mimořádně nadané a žáky sociálně znevýhodněné.

Přestože škola svým individualizovaným pojetím vzdělávání nabízí uplatnění pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami a děti mimořádně nadané, není jejím záměrem poskytovat vzdělání výhradně těmto dětem. Naopak, **rádi bychom vytvořili přirozené prostředí, jehož součástí může být každý**. Ke všem dětem přistupujeme individuálně, vnímáme vzdělávací potřeby každého zvlášť.

A) Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Žákem mimořádně nadaným je podle vyhl. č.606/2020 Sb. takový jedinec, u něhož je mimořádné nadání potvrzeno na základě pedagogicko-psychologického vyšetření. Vzdělávání žáků mimořádně nadaných se uskutečňuje prostřednictvím integrace v běžné třídě. Rozsah a obsah vzdělávacích opatření stanovuje individuální vzdělávací plán, který navrhují pracovníci školských poradenských zařízení a který vytváří škola ve spolupráci s rodinou žáka. Základním principem pro práci s nadanými žáky je umožnění individuálního tempa při osvojování učiva a přiměřené a pružné navýšování nároků učitelem.

Rozvíjíme talent a nadání každého dítěte. Učitel ho podporuje. Hledá spolu s ním centra jeho zájmů, pomáhá mu rozvíjet jeho silné stránky. Žák má šanci objevit a uvědomit si, kam jej jeho schopnosti a talent táhnou. Prohlubuje svoje kompetence v různých oblastech a uvědomuje si, v čem je dobrý. Nadaný žák může navštěvovat výuku určenou starším žákům a být v probíraném učivu v předstihu. V rámci pedagogické podpory umožňujeme těmto žákům i spolupráci s externími specialisty v oboru žákova nadání. Žák zažívá pocit úspěchu na základě spokojenosti se sebou, nikoli tradičním porovnáváním s ostatními dětmi.

B) Vzdělávání žáků se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje prostřednictvím integrace v běžné třídě. Systém vzdělávání v Základní škole Na Radosti ve Žďáře nad Sázavou preferuje vstřícný postoj k žákům se specifickými poruchami učení. Pedagogové se snaží včas diagnostikovat případné poruchy a pracovat na jejich nápravě. Žáci jsou se souhlasem rodičů posílání na vyšetření do pedagogicko-

psychologické poradny či do speciálně-pedagogického centra. Na základě vyšetření a doporučení poradny je těmto žákům poskytnuta další individuální reeduкаční péče, při současném využití vhodných kompenzačních a didaktických pomůcek, speciálních učebnic, výukových programů apod.

Při hodnocení těchto žáků je samozřejmostí zohlednění podle míry postižení.

Základní škola Na Radosti zajistí pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami následující:

- spolupráci s poradenským zařízením (SPC, PPP), s rodiči, s externími speciálními pedagogy (logoped apod.)
- úprava vzdělávacího obsahu (snížení či zvýšení nároků na výstupy a výsledky práce)
- respektování individuálního tempa, ponechání dostatečného času pro pochopení, zapamatování si a procvičení nového učiva
- využití speciálních metod, zvýšená pozitivní motivace a aktivizující podpora
- zadávání přiměřených úkolů, využívání pestré nabídky metod práce včetně her
- úprava a formulace reálných a splnitelných očekávaných výstupů, případně nahrazení vzdělávacího obsahu jiným lépe vyhovujícím vzdělávacím obsahem
- umožnění působení asistenta pedagoga, popř. osobního asistenta
- přizpůsobení délky vyučovací jednotky, zařazování cvičení a relaxace
- uvolňování z hodin při nadměrné zátěži
- proškolení pedagogů (podle osobních možností a možností školy)

C) vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Jde o žáky z odlišného sociálního či kulturního a jazykového prostředí. Škola nabízí:

- individuální péče (individuální zjišťování potřeb, přiměřené plánování učiva)
- pomoc asistenta pedagoga
- zapojení do skupinové práce a preventivní opatření proti šikaně
- odpovídající metody a formy práce
- specifické učební materiály

3.5 Začlenění průřezových témat

Průřezová téma jsou začleňována do vyučovacích předmětů, projektů i výjezdů mimo školu.

Osobnostní a sociální výchova	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník
Rozvoj schopností poznávání	KH	KH	KH	KH	KH
Sebepoznání a sebepojetí	KH	KH	KH	KH	KH
Seberegulace a sebeorganizace	KH	KH	KH	KH	KH
Psychohygiena	KH	KH	KH	KH	KH
Kreativita	KH	KH	KH	KH	KH
Poznávání lidí	KH	KH	KH	KH	KH
Mezilidské vztahy	KH	KH	KH	KH	KH
Komunikace	KH	KH	KH	KH	KH
Kooperace a kompetence	KH	KH	KH	KH	KH
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	KH	KH	KH	KH	KH
Hodnoty, postoje, praktická etika	KH	KH	KH	KH	KH
Osobnostní a sociální výchova	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník	
Rozvoj schopností poznávání	KH	*	*	*	
Sebepoznání a sebepojetí	KH	*	*	*	
Seberegulace a sebeorganizace	KH	*	*	*	
Psychohygiena	KH	*	*	*	
Kreativita	KH	*	*	*	
Poznávání lidí	KH	*	*	*	
Mezilidské vztahy	KH	*	*	*	
Komunikace	KH	*	*	*	
Kooperace a kompetence	KH	*	*	*	
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	KH	*	*	*	
Hodnoty, postoje, praktická etika	KH	*	*	*	

*Osobnostní a sociální výchova se na 2.stupni uskutečňuje napříč všemi předměty a v rámci komunitních kruhů.

Výchova demokratického občana	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník
Občanská společnost a škola	KH	KH	KH	KH	KH
Občan, občanská společnost a stát	KH	KH	KH		
Formy participace občanů v politickém životě				KH	KH
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				KH	KH
Výchova demokratického občana	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník	
Občanská společnost a škola	KH	VkO, Z, D	VkO, Z, D	VkO, Z, D	
Občan, občanská společnost a stát	KH	VkO, Z, D	VkO, Z, D	VkO, Z, D	
Formy participace občanů v politickém životě	KH	VkO, Z, D	VkO, Z, D	VkO, Z, D	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	KH	VkO, Z, D	VkO, Z, D	VkO, Z, D	

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník
Evropa a svět nás zajímá	KH	KH	KH	KH	KH
Objevujeme Evropu a svět	KH	KH	KH	KH	KH
Jsme Evropané	KH	KH	KH	KH	KH
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník	
Evropa a svět nás zajímá	KH	VkO, Z, AJ, VV, HV, ČJ	VkO, Z, AJ, VV, HV, ČJ	VkO, Z, AJ, VV, HV, ČJ	
Objevujeme Evropu a svět	KH	VkO, Z, AJ, VV, HV, ČJ	VkO, Z, AJ, VV, HV, ČJ	VkO, Z, AJ, VV, HV, ČJ	
Jsme Evropané	KH	VkO, Z, AJ, VV, HV, ČJ	VkO, Z, AJ, VV, HV, ČJ	VkO, Z, AJ, VV, HV, ČJ	

Multikulturní výchova	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník
Kulturní diference	KH	KH	KH	KH	KH
Lidské vztahy	KH	KH	KH	KH	KH
Etnický původ	KH	KH	KH	KH	KH
Multikulturalita	KH	KH	KH		
Princip sociálního smíru a solidarity				KH	KH
Multikulturní výchova	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník	
Kulturní diference	KH	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	
Lidské vztahy	KH	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	
Etnický původ		ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	
Multikulturalita		ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	
Princip sociálního smíru a solidarity	KH	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	ČJ, AJ,ŠJ, Vko, Z	

Environmentální výchova	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník
Ekosystémy	KH	KH	KH	KH	KH
Základní podmínky života	KH	KH	KH	KH	KH
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	KH	KH	KH	KH	KH
Vztah člověka k prostředí	KH	KH	KH	KH	KH
Environmentální výchova	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník	
Ekosystémy	KH	PŘ, Z, Vko	PŘ, Z, Vko	PŘ, Z, Vko	
Základní podmínky života	KH	PŘ, Z, Vko	PŘ, Z, Vko	PŘ, Z, Vko	
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	KH	PŘ, Z, Vko	PŘ, Z, Vko	PŘ, Z, Vko	
Vztah člověka k prostředí	KH	PŘ, Z, Vko	PŘ, Z, Vko	PŘ, Z, Vko	

Mediální výchova	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	KH	KH	KH	KH	KH
Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality	KH	KH	KH	KH	KH
Stavba mediálních sdělení				KH	KH
Vnímání autora mediálních sdělení				KH	KH
Fungování a vliv medií ve společnosti				KH	KH
Tvorba mediálního sdělení	KH	KH	KH	KH	KH
Práce v realizačním týmu	KH	KH	KH	KH	KH
Mediální výchova	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník	
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	KH	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	
Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality	KH	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	
Stavba mediálních sdělení	KH	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	
Vnímání autora mediálních sdělení	KH	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	
Fungování a vliv medií ve společnosti	KH	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	
Tvorba mediálního sdělení	KH	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	
Práce v realizačním týmu	KH	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	Inf, ČJ, Vko, Z	

4 Učební plán pro 1. stupeň ZŠ

4.1 Přehled využití časové dotace podle RVP

vyučovací předmět	vzdělávací oblast	vzdělávací obor	1. stupeň ročník						1.-5.	dispon. časová dotace 1. stupeň		
			I. trojročí			II. trojročí						
			1.	2.	3.	4.	5.	6.				
Krasohled	Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	7	7	7	7	7	7	35	2		
		Cizí jazyk	2	2	3	3	3	3	13	4		
		Další cizí jazyk										
Krasohled	Matematika a její aplikace		4	4	4	5	5	5	22	2		
Krasohled	Informatika		0	0	1	1	1	1	3	1		
Krasohled	Člověk a jeho svět		3	3	3	3	3		15	4		
Krasohled	Umění a kultura	Hudební výchova	2	2	2	1	1	1	15	3		
		Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	2				
		Člověk a svět práce	1	1	1	1	1	1				
Krasohled	Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	2	10	0		
		Výchova ke zdraví										
Krasohled	Člověk a společnost	Dějepis							2			
		Výchova k občanství										
Krasohled	Člověk a příroda	Fyzika							4			
		Chemie										
		Přírodopis										
		Zeměpis										
Celkem hodin v jednotlivých ročnících			22	22	24	25	25		28	16		
Celková dotace			118									

4.2 Poznámky k učebnímu plánu 1. stupně ZŠ

Vyučovací předmět Krasohled je tvořen vzdělávacím obsahem oborů Český jazyk a literatura, Matematika a její aplikace, Cizí jazyk, Informatika a komunikační technologie, Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce, Člověk a zdraví, Umění a kultura a všech tematických okruhů průřezových témat.

Tabulka počtu hodin učebního plánu podle oblastí a oborů vycházejících z RVP ZV uvádí počet hodin ve vazbě na jednotlivé oblasti RVP. Učební plán je rozvržen tak, aby bylo možné naplňovat naši vizi výuky žáků ve věkově heterogenní skupině. Učební plán je tedy sestaven tak, aby docházelo k minimálnímu rozdílu v časových dotacích pro jednotlivé předměty a ročníky. Totožné počty hodin bylo možné dodržet pouze v 1. a 2. ročníku (celkem 22 hodin). Od třetího ročníku dochází k navýšení o jednu hodinu ve vzdělávacím oboru Anglický jazyk (celkem 23 hodin), ve čtvrtém ročníku se navýšuje jedna hodina ve vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace a dále jedna hodina ve vzdělávací oblasti Umění a kultura (celkem 25 hodin). K poslednímu navýšení dochází v ročníku pátém, kdy je poprvé zařazena vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie (celkem 26 hodin).

- Vzdělávací obor Český jazyk ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace je jednak vyučován v blocích s oborem Matematika a její aplikace, jednak samostatně. Při blokové výuce si žáci mezi těmito dvěma předměty volí tak, aby docházelo k dodržování časové dotace.
- Vzdělávací obor Anglický jazyk je vyučován jako první cizí jazyk od 1. ročníku při časové dotaci 2 hodiny týdně, od 3. ročníku dochází k navýšení jedné hodiny týdně (celkem 3 hodiny týdně).
- Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět byly využity 3 hodiny disponibilní časové dotace.
- Pro vzdělávací oblast Člověk a svět práce bylo využito 5 hodin disponibilní časové dotace.
- Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie je vyučována jednu hodinu týdně v pátém ročníku.
- Vyučovací jednotkou je jeden blok, který se skládá ze dvou vyučovacích hodin (2 x 45 min), nebo vyučovací hodina v délce 45 minut. Dopolední vyučování je po většinu týdne rozčleněno na dva bloky, které jsou od sebe odděleny přestávkou na svačinu. Po obědě mají žáci další vyučovací hodiny dle rozvrhu. V případě výuky v blocích jsou zajištěny fyziologické potřeby žáka.
- Vyučovací jednotky (bloky či hodiny) zahajuje a ukončuje vyučující slovně nebo smluvným zvukovým signálem (triangl), ve škole se nezvoní.

5 Učební plán pro 2. stupeň ZŠ

5.1. Přehled využití časové dotace podle RVP

vyučovací předmět	vzdělávací oblast	vzdělávací obor	2. stupeň				6.-9.	dispon. časová dotace pro 2. stupeň		
			III. trojročí			II.trojr.				
			7.	8.	9.	6.				
Český jazyk a literatura	Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	4	4	4	7	19	4		
Angličtina		Cizí jazyk	4	4	4	3	15	3		
Španělština		Další cizí jazyk		3	3	0	6	0		
Matematika a její aplikace			4+1	4	4	5	17+1	2+1		
Informatika			1	1	1	1	4	0		
Hudební výchova	Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	12	3		
Výtvarná výchova		Výtvarná výchova	2	2	2	2				
Pracovní výchova	Člověk a svět práce		1	1	1	1	4	1		
Tělesná výchova	Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	11	1		
Výchova ke zdraví		Výchova ke zdraví	1	1	1	0				
Dějepis	Člověk a společnost	Dějepis	3	3	3	2	11	1		
Výchova k občanství		Výchova k občanství								
Fyzika	Člověk a příroda	Fyzika	6	6	6	4	22	2		
Chemie		Chemie								
Přírodopis		Přírodopis								
Zeměpis		Zeměpis								
Celkem hodin v jednotlivých ročnících			30	32	32	28	18			
Celková dotace			122							

5.2. Poznámky k učebnímu plánu 2. stupně ZŠ

Tabulka počtu hodin učebního plánu podle oblastí a oborů vycházejících z RVP ZV uvádí počet hodin ve vazbě na jednotlivé oblasti RVP. Učební plán je rozvržen tak, aby bylo možné naplňovat naši vizi výuky žáků ve věkově heterogenní skupině. Učební plán je tedy sestaven tak, aby docházelo k minimálnímu rozdílu v časových dotacích pro jednotlivé předměty a ročníky.

Tematické okruhy průřezových témat jsou integrovány do jednotlivých vyučovacích předmětů viz kapitola začlenění průřezových témat a přehled v učebních osnovách.

Rozvrh hodin určuje hodinovou dotaci jednotlivých předmětů v rámci jednoho týdne. Konkrétní rozložení předmětů v rámci dne a týdne učitel přizpůsobuje metodám výuky a individuálním potřebám žáků.

Vyučovací jednotkou je jeden blok, který se skládá ze dvou vyučovacích hodin (2 x 45 min), nebo vyučovací hodina v délce 45 minut. Dopolední vyučování je po většinu týdne rozčleněno na dva bloky, které jsou od sebe odděleny přestávkou na svačinu. Po obědě mají žáci další vyučovací hodiny dle rozvrhu. V případě výuky v blocích jsou zajištěny fyziologické potřeby žáka. Vyučovací jednotky (bloky či hodiny) zahajuje a ukončuje vyučující slovně nebo smluveným zvukovým signálem (triangl, tibetská mísa), ve škole se nezvoní.

6. Učební osnovy ZŠ

6.1. Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávacího oblasti

Obsahové vymezení:

Vzdělávací obor český jazyk a literatura je vyučován ve všech ročnících 1. i 2. stupně. Český jazyk a literatura má mezi vyučovacími předměty střejnější postavení. Dovednosti, které si v jeho rámci žáci osvojují, jsou důležité nejen pro vzdělávání v rámci oblasti Jazyk a jazyková komunikace, ale umožňují získávání poznatků ve všech dalších oborech. Na začátku 1. stupně je prvořadým cílem vytvořit nástroje ke vzdělávání – tedy ČTENÍ A PSANÍ. Ve výuce jsou zařazovány uvolňovací cviky, grafomotorická cvičení a cvičení na zrakové rozlišování. Jsou zařazovány cvičení na sluchové rozlišování.

Nezbytnou součástí výuky českého jazyka na 1. a 2. stupni je seznamování s gramatikou a pravidly pravopisu, dále rozšiřování slovní zásoby, dovednosti spjaté s odbornou literaturou přiměřené náročnosti. Dále se zaměřujeme na čtenářskou gramotnost, rozvoj čtenářství, rozvoj tvůrčího psaní, rozvoj efektivní komunikace, sebevyjádření a sebehodnocení.

Žáci v předmětu Český jazyk mohou vytvářet věkově homogenní nebo smíšené skupiny dle pokročilosti nebo být zcela samostatně dle svých potřeb.

V rámci předmětu Český jazyk a literatura probíhají dílny čtení a psaní:

- čtení 1. i 2. stupně je zaměřeno na počáteční osvojení techniky čtení, čtení s porozuměním včetně strategií předvídání, vyjasňování, kladení otázek a shrnování, rozvoj čtenářství – pravidelné čtení souvislých textů (knih a časopisů, mediálních textů), reflektování četby, návštěvy knihovny, mediální gramotnost – kriticky zvažovat a s odstupem vnímat mediální sdělení, tvořivě vstupovat do mediálního světa, chápat mediální texty jako nástroj masového ovlivňování apod.
- psaní 1. stupně je zaměřeno na osvojení a nácvik dovedností spojených s technikou psaní, přepis, opis, dovednosti spjaté se sebekontrolováním textů (kontrola čitelnosti, pravopisu, srozumitelnosti a věcné či formální správnosti), psaní vlastních textů podle zadaných kritérií (zadaný obsah, forma, adresát či účel apod.), psaní 2. stupně je změřeno na tvořivé činnosti s textem, dovednosti psaní vlastních textů podle zadaných kritérií (zadaný obsah, forma, žánr, adresát či účel apod.), sebekontrolování textů (kontrola pravopisu, srozumitelnosti a věcné či formální správnosti), rozličné formy diktování (běhací diktát, šeptaný diktát, autodiktát),

Časové vymezení na 1. stupni ZŠ: 35 hodin

1. - 5. roč.: 7 hodin týdně

Časové vymezení na 2. stupni ZŠ: 19 hodin

6. roč.: 7 hodin týdně, 7. - 9. ročník 4 hodiny týdně

Organizační vyčlenění:

Výuka českého jazyka probíhá po ročnících i ve věkově smíšené skupině, kdy se často uplatňuje učení se navzájem, ale také individuální práce jednotlivce, či práce ve dvojicích.

Výuka většinou probíhá ve třídě, případně v blízkém okolí školy, popřípadě i na výstavách, kulturních akcích, či ve spolupráci s dalšími organizacemi.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Vést k rozvoji dovedností potřebných k osvojování učiva.
- Vést k využívání jazykových znalostí v dalších oblastech učiva.
- Vést k systematizaci informací.
- Vést k aplikaci pravopisných pravidel v každodenních komunikaci.
- Seznamovat žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem.

Kompetence k řešení problémů

- Vést žáky, aby sami nalézali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy.
- Směřovat žáky k tomu, aby nalézali ve svém textu odlišnosti a chyby a hledali zdůvodnění pro správné řešení.

Kompetence komunikativní

- Žáci hledají správnou formulaci vzhledem k účelu i k posluchači sdělení.
- Žáci si na literárním či odborném textu rozšiřují slovní zásobu.
- Žáci aktivizují slovní zásobu při dostatečně pestré nabídce komunikačních příležitostí.
- Žáci jsou vedeni k efektivní, srozumitelné komunikaci směřující k vzájemnému porozumění.
- Žáci jsou vedeni k aktivnímu naslouchání, přijímání i vytváření popisné zpětné vazby.

Kompetence sociální a personální

- Žáci mohou diskutovat se spolužáky i pedagogy.
- Žáci pracují ve dvojicích, skupinkách či týmech na společném úkolu.
- Žáci ve věkově smíšeném prostředí vyučují druhé (provázejí je konkrétním učivem, napomáhají s dílčími úkoly, prověřují míru dosažených znalostí).

Kompetence občanské

- Žáci se seznamují s literárními texty českých i zahraničních autorů a chápou jejich význam pro národní dědictví a vysvětlí jejich význam.
- Je podporována potřeba tvořivého literárního projevu, recitace, četby a dalších kulturních aktivit.

Kompetence pracovní

- Žáci jsou vedeni k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní.
- Žáci uvědoměle udržují v čistotě a pořádku svěřený učební prostor.

Vzdělávací obsah Český jazyk a literatura na 1. stupni ZŠ

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	<ul style="list-style-type: none">- praktické naslouchání- zdvořilé naslouchání- vyjádření kontaktu s partnerem- základní komunikační pravidla- oslovení- zahájení a ukončení dialogu- střídání rolí mluvčího a posluchače- zdvořilé vystupování- vyjadřování závislé na komunikační situaci	1. – 3.
pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	<ul style="list-style-type: none">- mluvený projev- základy techniky mluveného projevu- spisovná a nespisovná výslovnost	1. – 3.
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	<ul style="list-style-type: none">- krátké mluvené projevy- dýchání, tvoření hlasu, výslovnost- vhodné tempo řeči	1. – 3.
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	<ul style="list-style-type: none">- základní komunikační pravidla- oslovení- zahájení a ukončení dialogu- střídání rolí mluvčího a posluchače,- zdvořilé vystupování- mimojazykové prostředky řeči- mimika, gesta	1. – 3.
na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	<ul style="list-style-type: none">- vypravování	1. – 3.

porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	<ul style="list-style-type: none"> - čtení s porozuměním - mluvené a písemné pokyny - věcné čtení - čtení jako zdroj informací - vyhledávací čtení - klíčová slova 	1. – 3.
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	<ul style="list-style-type: none"> - ilustrace - posloupnost děje - vypravování příběhu - dialog na základě obrazového materiálu 	1. – 3.
zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	<ul style="list-style-type: none"> - písemný projev - základní hygienické návyky u psaní - správné sezení - držení psacího náčiní - hygiena zraku - zacházení s grafickým materiálem 	1. – 3.
píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	<ul style="list-style-type: none"> - správné tvary písmen a číslic - spojování písmen ve slova - spojování slabik ve slova - technika psaní - úhledný, čitelný a přehledný písemný projev - formální úprava textu - vlastní kontrola písemného projevu 	1. – 3.
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	<ul style="list-style-type: none"> - žánry písemného projevu - adresa - blahopřání - pozdrav z prázdnin - omluvenka 	1. – 3.
plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	<ul style="list-style-type: none"> -praktické čtení - pozorné čtení - plynulé čtení 	1. – 3.
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	<ul style="list-style-type: none"> -techniky čtení -tiché čtení -hlasité čtení -čtení s porozuměním 	1. – 3.

rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	- podstatné a okrajové informace - znalost orientačních prvků v textu - zaznamenání podstatných informací - znalost orientačních prvků v textu	3. – 4.
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	- úplné a neúplné sdělení	3. – 4.
reprodukujeme obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	-reprodukce sdělení -věcné naslouchání -pozorné, soustředěné naslouchání -záznam ze slyšeného sdělení -tvorba otázek ke sdělení	3. – 4.
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	- manipulativní komunikace - reklama	3. – 4.
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	-intonace hlasu -přízvuk, pauza, tempo -komunikační záměr -mluvčí a adresát sdělení	3. – 4.
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	- výslovnost ve vztahu ke komunikační situaci	3. – 4.
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	-obsahová stránka textu -formální stránka textu -zpráva -oznámení -pozvánka -vzkaz	3. – 4.
	-inzerát -dopis -popis -jednoduché tiskopisy -přihláška -dotazník	

sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti	- osnova vyprávění - časová posloupnost děje - mluvené vyprávění - písemné vyprávění	3. – 4.
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje krátké a dlouhé samohlásky	-třídění hlásek -první písmeno ve slově -písmeno uprostřed slova -písmeno na konci slova -skládání písmen (první čtení a psaní) -zrakové a sluchové rozlišování	1. - 3.
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná	-význam slova -slova opačná (antonyma) -slova souřadná (synonyma) -slova nadřazená a podřazená -slova příbuzná, kořen slova, význam slova	1. - 3.
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu- děj, věc, okolnost, vlastnost	- slovní druhy – podstatná jména, přídavná jména, slovesa	1. - 3.
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	-základní jmenné kategorie (pád, číslo, rod) - základní slovesné kategorie (infinitiv, osoba, číslo, čas)	1. - 3.
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	-pád, číslo a rod podstatných jmen - osoba, číslo a čas sloves	1. - 3.
spojuje věty do jednodušších souvětí, vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	-spojky a spojovací výrazy - základní zásady interpunkce	1. - 3.
rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i sluchové prostředky	-druhy vět -otazník, vykřičník, tečka za větou a čárka ve větě - velké písmeno na začátku věty	1. - 3.
odůvodňuje a přešle správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i	-tvrdé souhlásky -měkké souhlásky	1. - 3.

po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	-obojetné souhlásky -psaní i/y po obojetných souhláskách -vyjmenovaná slova -dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě -ú/ů -vlastní jména - párové souhlásky	
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	-synonyma -antonyma -homonyma -slova citově zabarvená	4. - 5.
rozlišuje u slova kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	-stavba slova -skloňování a časování -slovotvorba, odvozování slov, zdvojené souhlásky, obtížné souhláskové skupiny – přípony	4. - 5.
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	-ohebné a neohebné slovní druhy -časuje slovesa a skloňuje jména -mluvnické kategorie jmen a sloves -tvary určité a neurčité	4. - 5.
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	-slova spisovná a nespisovná -nespisovné tvary a koncovky	4. - 5.
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	-podmět a přísudek	4. - 5.
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	-skladba: věta jednoduchá a souvětí, vzorce souvětí, spojky a spojovací výrazy	4. - 5.
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby je obměňuje	-spojky a spojovací výrazy	4. - 5.
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	-vyjmenovaná slova a slova příbuzná -koncovky a vzory podstatných a přídavných jmen	4. - 5.
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	-shoda přísudku s podmětem	4. - 5.

LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	-technika hlasitého čtení, výrazné čtení -říkanky, básničky pro děti, rým a rytmus, modulace hlasu, intonace, přednes -zapamatování slyšeného -zapamatování přečteného	1. - 3.
vyjadřuje své pocity z přečteného textu	-pravda a fikce v textu -hodnoty a pocity autora a čtenáře -kladný a záporný hrdina	1. - 3.
rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	-hledá a tvoří rýmy -typické znaky pohádek -příslušník	1. - 3.
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	-práce s literárními texty – prozaickými i veršovanými -návštěva knihovny	1. - 3.
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	-vlastní a společná četba vlastních literárních textů	4. - 5.
volně reprodukuje text podle svých možností, tvoří vlastní literární text na dané téma	-tvůrčí psaní, tvorba literárních textů, volná parafráze textů	4. - 5.
rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	literární druhy a žánry - poezie, próza, divadelní hra - povídka pověst a báje	4. - 5.
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	-rozbor literárního textu -přiměřené literární pojmy	4. - 5.

Vzdělávací obsah Český jazyk a literatura na 2. stupni ZŠ

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
rozlišuj subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	Práce s texty Řečová cvičení Líčení Úvaha	6. – 7.

odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Slohová cvičení Slohové práce Spisovný a nespisovný jazyk	6. – 7
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Vypravování Popis Zpráva a oznámení Výpisky Výtah Dopis Životopis Žádost Pozvánka	6. – 7
v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	Verbální a neverbální prostředky komunikace Mluvní cvičení	6. – 7.
využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Poznámka Výpisek, výtah, referát	6. – 7.
uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Popis Charakteristika Zpráva a oznámení Výpisky Výtah Dopis Životopis Žádost Pozvánka Proslov Vypravování Diskuze	6. – 7.
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	Výklad, odborné názvy (termíny), práce s informačními zdroji Výtah Práce s internetem a dalšími informačními zdroji	8. – 9.

rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	Úvaha – aktuální společenské jevy Publicistický styl, publicistické útvary Diskuze	8. – 9.
dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Mluvní cvičení Komunikační situace, autor, adresát Jazykové prostředky	8. – 9.
zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Mluvený a psaný projev Proslov Pravidla dialogu Diskuze, zásady diskuze, řízení diskuze	8. – 9.
využívá základy studijního čtení. - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Poznámka Výpis Výtah Referát	8. – 9.
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i včeně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Slohové postupy a útvary užívané v různých komunikačních oblastech a situacích Tropy a figury	8. – 9.
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Opakování o hláskách Spisovná a nespisovná výslovnost Zvuková stránka slova a věty Slova přejatá (výslovnost, pravopis)	6. - 7.
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Práce s jazykovými příručkami, pravopis, Slovník spisovné češtiny, spisovný a nespisovný jazyk	6. - 7.

správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Tvarosloví, pravopis Slovní druhy ohebné a neohebné Podstatná jména, podstatná jména konkrétní a abstraktní, podstatná jména pomnožná, hromadná, látková, podstatná jména obecná a vlastní, odchylky od pravidelného skloňování podstatných jmen Přídavná jména, druhy přídavných jmen, pravopis koncovek přídavných jmen, stupňování přídavných jmen, skloňování přídavných jmen Zájmena, druhy zájmen, skloňování zájmen dle vzorů ten a náš, skloňování zájmena jenž, týž, tentýž	6. - 7
	Číslovky, druhy číslovek, skloňování číslovek Slovesa, mluvnické kategorie sloves (vid) Příslovce, příslovečné spřežky, stupňování příslovci Předložky, spojky, částice, citoslovce	
využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Pravopisná cvičení, diktáty	6. – 7
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Skladba, základní větné členy, rozvíjející větné členy, věta jednoduchá a souvětí, tvoření vět, přímá řeč Hlavní věta, vedlejší věta, druhy vět vedlejších	6. - 7.
rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Jazyk a jeho útvary Práce s textem Spisovný a nespisovný jazyk	6. – 7.
rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech	Stavba slova Slovotvorba Nauka o tvoření slov Odvozování, skládání, zkracování slov Přenesená pojmenování Metafora, metonymie, synonyma, antonyma, homonyma	6. – 7.
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Pravopisná cvičení, diktáty	6. - 7.

spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Český jazyk, slovanské jazyky Slova přejatá, výslovnost, pravopis a skloňování slov přejatých Zvuková stránka jazyka – fonetika a fonologie	8. – 9.
rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve	Tvoření slov Útvary českého jazyka Jazyková kultura Přenesená pojmenování Metafora, metonymie, synekdocha, oxymoron, synonyms, antonyms,	8. – 9.
Frazémech	homonyma, frazémy	
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Práce s jazykovými příručkami, pravopis, Slovník spisovné češtiny, spisovný a nespisovný jazyk Jazykové příručky	8. – 9.
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Ohebné a neohebné slovní druhy Tvarosloví Mluvnické kategorie sloves – vid, třída, vzor Využití spisovných a nespisovných tvarů slov	8. – 9.
využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Skladba, věta jednoduchá podle členitosti, větný ekvivalent,	8. – 9.
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Skladba Souvětí podřadné, souřadně spojené věty vedlejší, interpunkce ve větě jednoduché, interpunkce v souvětí. Souvětí souřadné, významové poměry mezi větami hlavními, interpunkce mezi větami hlavními.	8. – 9.
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Grafické znázornění stavby věty jednoduché a souvětí. Grafické znázornění složitějšího souvětí. Procvičování pravopisných jevů se zaměřením na obtížnější příklady Interpunkce.	8. – 9.
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Četba literárních ukázek Orientace v textu literárních druhů a žánrů Interpretace uměleckého díla	6. - 7

formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Četba literárních ukázek, divadelní a filmové představení Práce s literárním textem Diskuze o uměleckém díle	6. - 7
rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	Literární teorie, literární druhy, poezie, próza, lyrika, epika, drama, literární žánry, pohádka, pověst, balada, bajka, báje a mýty	6. - 7
porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	Literární ukázky, divadelní ukázky, filmové ukázky Diskuze o uměleckých dílech Vlastní četba	6. – 7
vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	Návštěva knihovny, výukové programy knihovny	6. – 7
tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Tvořivé psaní	6. – 7
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	Literární teorie Literární historie	6. – 7
uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	Literární teorie Česká literární historie Světová literární historie Práce s literárním textem	6. – 7
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	Literární teorie Literární historie Literární směry Literární autoři Literární díla Literární směry	8. – 9.
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Výrazný přednes Dramatizace textu Návštěva divadelního představení Návštěva filmového představení Diskuze o uměleckých dílech	8. – 9.
tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Tvorba vlastního textu	8. – 9.

rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	Literární teorie Literární historie Literární směry Literární autoři Literární díla Kýč v literatuře Diskuze o literatuře Čtenářský deník	8. – 9.
rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné	Méně známé literární pojmy Porovnání literárních žánrů Funkce jednotlivých literárních žánrů	8. – 9.
Představitele	Představitelé literárních žánrů Adaptace literárních děl Divadelní, filmová a televizní tvorba	

6.2. Anglický jazyk

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávacího oblasti

Obsahové vymezení:

Vzdělávací obor Anglický jazyk je zaměřen na osvojení základů komunikace v angličtině, s důrazem na jeho konverzační mluvenou podobu a dále také na osvojení základů psané formy cizího jazyka. Výuka gramatiky následuje až po poslechových a konverzačních začátcích. Cílem je skutečnost, kdy je žák schopen se v anglicky mluvícím prostředí domluvit, a dokáže reagovat na běžně používané otázky či pokyny a konverzovat o jednoduchých témaech. Ve výuce se kromě témat základní konverzace (rodina a domov, čísla, barvy, zájmy a volný čas, příroda a zvířata, kalendář, věci kolem nás) odráží témaata projektového vyučování, což přispívá k celistvému uchopení daného tématu. Jednotlivá témaata se opakují, a tím i příležitost si učivo si v dalších letech zopakovat, upevnit a rozšířit.

Časové vymezení na 1. stupni ZŠ: 13 hodin

1. - 2. roč.: 2 hodiny týdně, 3. – 5. roč.: 3 hodiny týdně

Organizační vyčlenění:

Výuka probíhá v jednotlivých ročnících. Na 1.stupni ve vyučovacích jednotkách (tj.45 minut), na 2.stupni potom buď ve vyučovacích jednotkách nebo ve dvouhodinových blocích. Výuka většinou probíhá ve třídě a je možná i mimo budovy školu.

Časové vymezení na 2. stupni ZŠ: 15 hodin

6. ročník: 3 hodiny týdně, 7. - 9. ročník: 4 hodiny týdně

Organizační vyčlenění:

Výuka anglického jazyka probíhá v kmenové třídě, v blízkém okolí školy, popřípadě v terénu, či ve spolupráci s jinými organizacemi, pokud si to žádá téma výuky. Žákům jsou nabízeny i mimoškolní aktivity, např. soutěže, exkurze, výlety, filmová a divadelní představení, workshopy. Standardní délka vyučovací hodiny je obvykle 45 minut. Ve vyučovacím procesu je využito různých metod, stylů výuky a

organizačních forem (zejména skupinová práce s prvky kooperativní výuky a práce ve dvojicích při řešení projektových témat, ale také samostatná práce, individuální a frontální výuka při osvojování především gramatických struktur). Díky rozmanitosti jsou respektovány diferencované učební styly žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie

Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby (aktivní užívání dvojjazyčného slovníku), metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránicí učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém
- vyhledá informace vhodné k řešení problému
- samostatně řeší problémy a problémové situace v cizojazyčném prostředí; volí vhodné způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit
- je schopen klást a zodpovídat otázky - prostřednictvím jednoduchých rozhovorů dovede vyřešit problém i v cizojazyčném prostředí.

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v cizím jazyce
- je schopen vytvořit otázky v cizím jazyce
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně a přiměřeně na ně reaguje, zapojuje se do diskuse (je schopen vést jednoduchý rozhovor)
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s

druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

- je schopen naslouchat druhým
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a kulturní
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí
 - chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy odlišných kultur
 - rozhoduje se zodpovědně podle dané situace
-
- respektuje, chrání a ocení tradice a kulturní i historické dědictví odlišných kultur, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá účinně materiály, nástroje a vybavení (jazykové příručky, slovníky, výukové – programy na PC, Internet)
- dodržuje vymezená pravidla
- využívá získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost

Vzdělávací obsah Anglického jazyk na 1. stupni ZŠ

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ A ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
Vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby	Základy anglické výslovnosti	1.
Rozumí jednoduchým pokynům a větám, přiměřeně na ně reaguje	Jednoduchá sdělení – pozdrav, představení, poděkování, omluva, žádost, barvy, čísla 1-10 čísla 1-20 čísla 1-100	1. 2. 3.
Rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova	Abeceda - výslovnost	2.

Pochopí obsah a smysl pomalé, jednoduché a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění	Konverzační téma – já a moje rodina, zájmy, nakupování, jídlo Já a moje rodina, zájmy, počasí, nakupování, počasí, jídlo Já a moje zájmy, počasí, nakupování, jídlo	1. 2. -3. 4. –5.
Používá abecední obrázkový slovník, učebnice	Práce s obrázkovým slovníkem Práce s abecedním slovníkem	1.-3. 4.-5.

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům	Témata: domov, škola, příroda, zájmy a volný čas, čas a kalendář, člověk a jeho tělo, oblekání, nakupování, počasí, svátky a tradice, zeměpisné reálie domov, škola, profese, příroda, zájmy a volný čas, čas a kalendář, člověk a jeho tělo, oblekání, nakupování, počasí, svátky a tradice, zeměpisné reálie	1.-3. 4.-5.
---	---	----------------

Rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci	Audio-vizuální pomůcky – písničky, poslech anglické konverzace, Audio-vizuální pomůcky – písničky, poslech anglické konverzace, anglický časopis, video a hry na internetu	1.-3. 4.-5.
Čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu	Četba jednoduchých slovních spojení Četba krátkého anglického textu	2.-3. 4.-5.
Vyhledává v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku	Text v angličtině (pohádka)	3.-5.
Používá dvojjazyčný slovník	Práce s obrázkovým slovníkem Práce se slovníkem	1.-3. 4.-5.

PRODUKTIVNÍ A ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Sestaví gramaticky a formálně správné jednoduché sdělení, krátký text a odpověď na sdělení, vyplní své základní údaje do formulářů	Psaní jednoduchých vět na dané téma Psaní vlastního krátkého textu na dané téma, blahopřání, dopis z prázdnin	3. 4.-5.
Reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace	Vyprávění na dané téma	2.-5.

Obměňuje krátké věty se zachováním smyslu textu	<ul style="list-style-type: none"> - zájmena - sloveso TO BE - zájmena - sloveso TO BE - zájmena - sloveso TO BE - sloveso TO HAVE - sloveso TO LIKE - sloveso TO HAVE - sloveso TO LIKE - člen určitý a neurčitý - antonyma, synonyma - přítomný průběhový čas - přítomný prostý čas - budoucí čas - minulý čas slovesa TO BE - tvoření otázky - slovesa CAN, MUST - tvoření záporu ve větě - There is..., There are... - Předložky 	1.-2. 2.-3. 4.-5.
---	---	-------------------------

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci	Anglická konverzace na dané téma	3.-5.
---	----------------------------------	-------

Vzdělávací obsah Anglického jazyk na 2. stupni ZŠ

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu, vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech	Gramatika: sloveso „být“ v minulém čase přítomné časy minulý čas prostý uzavřené (ano/ne) a otevřené (tázací zájmena) otázky v přítomnosti i minulosti	6.
rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky	frekvenční příslovce řadové číslovky neurčitá zájmena základní rozdíl mezi počitatelnými a nepočitatelnými podstatnými jmény stupňování přídavných jmen	

rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci	Slovní zásoba: domácí práce a činnosti volnočasové aktivity měsíce v roce, data	
zachytí konkrétní informace v pomalu a zřetelně vyslovovaném projevu, který se týká osvojovaných témat	druhy a popis divokých zvířat činnosti o prázdninách Doprava Cestování Jídlo	
porozumí běžným označením a nápisům na veřejných místech, která se týkají např. orientace, upozornění, zákazu a časových údajů	slovesa každodenních činností geografické útvary, místa a názvy Počasí přídavná jména popisující kvalitu, Vlastnosti vzhled věcí, lidí, míst	
odvodí z kontextu pravděpodobný význam neznámých slov vyskytujících se v textu	film a zábava Tematické okruhy: jídlo a stravování, počasí, kalendářní rok, zvířata, cestování, lidé kolem mě, svět kolem mě, zeměpisná místa	
najde konkrétní informace číselné i nečíselné povahy v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku	Gramatika: rozdíl mezi počitatelnými a nepočitatelnými podstatnými jmény minulý čas prostý vyjádření záměru pomocí will vyjádření rozhodnutí pomocí going to měl bych/neměl bych modální slovesa (muset – nesmět – nemuset) použití určitého a neurčitého členu příslovce místa, času Spojky prostředky časové textové návaznosti	7.
PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI	použití určitého a neurčitého členu příslovce místa, času Spojky prostředky časové textové návaznosti Slovní zásoba: bydlení, domy služby a věci ve městě nakupování a produkty mezilidské vztahy zdraví a nemoci Vlastnosti etapy života	
sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení, týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy		
pohovoří o oblíbených lidech, činnostech, o místě, kde bydlí, o		

<p>zvířatech, o události, která se mu stala - podle předem připravené osnovy a za použití obrázků</p>	<p>práce a pracoviště přírodní katastrofy Nehody</p>	
<p>jednoduše a v krátkých větách popíše místa, osoby, události a věci, vztahující se k tématickým okruhům</p>	<p>Tematické okruhy: zdraví a životní styl, služby, povolání, volný čas, příroda, životní cyklus, mezilidské vztahy</p>	
<p>zapíše informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají osvojovaných témat</p>	<p>Gramatika: minulý čas prostý a průběhový sloveso + ing nebo infinitiv</p>	
<p>vypráví jednoduchý příběh nebo událost ze svého každodenního života</p>	<p>vyjádření pánované činnosti – going to ustálené slovní spojení s určitým členem a bez použití výrazu "used to"</p>	
<p>INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p>	<p>modální slovesa</p>	
<p>jednoduchým způsobem se domluví v každodenních situacích</p>	<p>Slovní zásoba: Materiály sportovní a kulturní události životní prostředí</p>	
<p>poskytne a zjistí informace týkající se činností, míst, lidí a času za použití slovních spojení a vět</p>	<p>Media ICT životní události odpočinek a rekreace Zvyky</p>	
<p>zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</p>	<p>Cestování vzdělávací systém</p>	
	<p>Tematické okruhy: životní prostředí, volný čas, události, přítomnosti a minulosti předpřítomný čas (základní/nejčastější použití) podmínkové souvětí prvního typu přítomný trpný rod vyjádření účelu</p> <p>Slovní zásoba: Stravování sporty a životní styl povaha a</p>	

	<p>vzhled povolání a pracoviště zeměpisné charakteristiky zdraví a nemoci zábava generační soužití struktura společnosti online komunikace Tematické okruhy: zdravý životní styl, volba povolání, naše země, osobní charakteristika, umění a kultura, životní cyklus, ochrana přírody, společnost, komunikační technologie, cestování</p>	
--	--	--

6.3. Španělský jazyk

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace, vzdělávací obor: Další cizí jazyk

Charakteristika vzdělávacího oblasti

Obsahové vymezení:

Komunikace v cizích jazycích patří v naší škole mezi základní prostředky propojení sama se sebou i se světem, sebevyjádření, rozvíjení tvořivosti a komunikace na všech úrovních. Stěžejní náplní výuky cizího jazyka je především konverzace a mluvený projev s důrazem na emoce jako důležitou a přirozenou, význam slov napovídající a tím čas šetřící součást mluveného projevu. Vždy je kladen důraz na co nejjednodušší projev, tj. formulování jednoduchých vět, které usnadňují komunikaci a porozumění.

Předmět Španělský jazyk je v 8. a 9. ročníku je povinný. Žáci mohou vytvářet věkově smíšené skupiny dle pokročilosti nebo být zcela samostatně dle svých potřeb.

Časové vymezení na 2. stupni ZŠ: 6 hodin

8 - 9. ročník: 3 hodiny týdně

Organizační vyčlenění:

Výuka španělského jazyka probíhá v učebně, v blízkém okolí školy, popřípadě v terénu, či ve spolupráci s jinými organizacemi, pokud si to žádá téma výuky. Žákům jsou nabízeny i mimoškolní aktivity, např. výlety, filmová a divadelní představení, extra hodiny pro děti s nadáním pro cizí jazyk i pro ty, kteří potřebují větší podporu. Standardní délka vyučovací hodiny je obvykle 45 minut, využívá se i vyučovací blok (2 vyučovací hodiny). Ve vyučovacím procesu je využito různých metod, stylů výuky a organizačních forem.

Výchovné a vzdělávací strategie

Základní výchovnou a vzdělávací strategií je v předmětu Španělský jazyk vytvoření inspirativního a bezpečného prostředí pro sebepoznávání a autentické sebevyjádření založeného na důvěře, kde je dostatek prostoru pro soustředění, emoce i pozorné naslouchání a ověřování správného pochopení a celkově otevřenou komunikaci, která povede k dorozumění, vzájemnému porozumění a vyjádření vlastních

myšlenek ve španělském jazyce podle svých individuálních dispozic, přičemž jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění.

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
POSLECH S POROZUMĚNÍM rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	Seznámi se se španělskou výslovností a přízvukem. Rozumí jednoduchým pokynům, informačním nápisům a krátkým textům s obrázky. Reaguje na jednoduché otázky týkající se jeho osoby a světa kolem a zeptá se na význam slov, kterým nerozumí. Umí jednoduchým způsobem podat základní informace o sobě a věcech jemu blízkých. Reaguje na jednoduché otázky týkající se probraných témat. Zná základní zdvořilostní obraty a pozdravy.	8.– 9.
MLUVENÍ zapojí se do jednoduchých rozhovorů sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	Umí vyhledat informace v jednoduchém textu. Vnímá a rozlišuje komunikaci v cizích jazycích. Rozeznává španělštinu od jiných cizích jazyků v mluvené i písemné formě.	
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM Rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačních pokynů rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	Orientuje se ve věcech, místech a lidech, které souvisejí se španělsky hovořícími zeměmi. Je si vědom významu verbální i neverbální komunikace a vědomě ji užívá pro autentické sebevyjádření. Zapojí se do jednoduchých rozhovorů. Vyplní osobní údaje ve formuláři.	
PSANÍ vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	Tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, oblečení, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny),	

<p>napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p> <p>stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení</p>	<p>zvířata, příroda, počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí</p>	
--	---	--

6.4. Matematika

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávacího oblasti

Obsahové vymezení:

Matematika je pojímána především jako nástroj pro řešení praktických situací, se kterými se děti i dospělí setkávají v každodenním životě. Je z jedné části postavena na manipulaci s didaktickým materiálem, který usnadňuje pochopení podstaty jevů. Další část vychází z matematiky profesora Hejněho. Ve výuce je prostor i pro kreativitu a rozvoj schopnosti řešit dosud neznámé úkoly, hledat cesty k řešení v situacích, kdy není dán přesný postup a v úvahu přichází i více řešení. Problémové úkoly pomáhají rozvíjet logické myšlení. Učitelé žáků nabízejí vzdělávací obsah různými metodami a formami práce zaměřenými na jejich iniciativu a na aktivní zapojení a upřednostňují zvládání vzdělávacího obsahu na základě vlastních aktivit dětí. Současně u jednotlivých žáků sledují expozici vzdělávacímu obsahu a v případě potřeby jej nabízejí cíleně. Žáci mohou využívat prostředky výpočetní techniky, jako jsou kalkulátory, počítačový software a výukové programy.

Časové vymezení na 1. stupni ZŠ: 22 hodin

1. - 3. ročník: 4 hodiny týdně, 4. - 5. ročník: 5 hodin týdně

Časové vymezení na 2. stupni ZŠ: 18 hodin

6.-7.ročník: 5 hodin týdně, 8.-9. ročník: 4 hodiny týdně

Organizační členění:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině i v jednotlivých ročnících většinou ve třídě, nebo v blízkém okolí školy či v přírodě.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní a společenské jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýší o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýší o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc

Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky

- využívá získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Vzdělávací obsah Matematika na 1. stupni ZŠ

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE		
používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	-přiřazování čísla k množství a množství k číslu v oboru do tisíce přiřazování čísla k množství a množství k číslu -v oboru přirozených čísel	1. - 3. 4. - 5.
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	-čtení a zápis čísla v desítkové soustavě, porovnávání ($>$, $<$, $=$) -v oboru do tisíce -v oboru přirozených čísel	1. - 3. 4. - 5.
užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	-číselná řada v oboru do tisíce -v oboru přirozených čísel	1. - 3. 4. - 5.
provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	-sčítání a odčítání v oboru do sta -násobení a dělení (malá násobilka) -vlastnosti početních operací s přirozenými čísly -písemné algoritmy početních operací sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru přirozených čísel	1. - 3. 4. - 5. 4. - 5.
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	-zaokrouhlování, odhady a kontrola výsledků v oboru přirozených čísel	3. - 5.
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY		
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	-slovní úlohy - číselné a obrázkové řady - magické čtverce - prostorová představivost	4. - 5

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY		
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy vyhledává, sbírá a třídí data doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	-diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády	4. - 5. 4. - 5. 1. - 3.
orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	-hodiny ručičkové a digitální převody jednotek času	1. - 3.
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU		
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnice); užívá jednoduché konstrukce	-základní útvary v rovině – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, -trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec -čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice	1. - 3. 4. - 5.
porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky či lomené čáry sčítá a odčítá graficky úsečky	-délka úsečky -jednotky délky a jejich převody -grafické sčítání a odčítání úseček	1. - 3. 4. - 5.
určí obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	-obvod a obsah obrazce	3. - 5. 4. - 5.
rozezná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	-osově souměrné útvary	4. - 5.
sestrojí rovnoběžky a kolmice	-vzájemná poloha dvou přímek v rovině	4. - 5.
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	- využívá názorných obrázků a pomůcek k určování $1/2, 1/4, 1/3, 1/5, 1/10$ celku	2.

	<ul style="list-style-type: none"> - celek, část, zlomek - polovina, čtvrtina, třetina, pětina, desetina 	3.
<ul style="list-style-type: none"> - porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel 	<ul style="list-style-type: none"> - znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem - na příkladech z běžného života řeší a tvoří slovní úlohy k určování části celku z běžného života - slovní úlohy k určování poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny z celku 	4. - 5.
<ul style="list-style-type: none"> - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života - přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu - přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, - čtvercová síť, kruhový diagram, číselná osa - měna a uvádění ceny (v eurech) 	4. - 5.
<ul style="list-style-type: none"> - porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose 	<ul style="list-style-type: none"> - znázorní na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí – 100 až + 100 - číselná osa – kladná a záporná část - měření teploty, teploměr - vyjádření dlužné částky 	4. - 5.

Vzdělávací obsah Matematika na 2. stupni ZŠ

Očekáváné výstupy	Učivo	Ročník
ČÍSLO A PROMĚNNÁ		
<p>využívá kalkulátor</p> <ul style="list-style-type: none"> -modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel -užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) -řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů -řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek) <p>-matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním</p> <p>-formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav</p> <p>-analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel</p>	<p>dělitelnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> -celá čísla – čísla navzájem opačná, číselná osa -desetinná čísla (čtení a psaní, porovnávání, číselná osa, matematické operace -zlomky (na číselné ose, matematické operace se zlomky, porovnávání, slovní úlohy) -rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek -poměr – měřítko, úměra, trojčlenka -procenta – procento, promile; základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování <p>-mocniny a odmocniny – druhá mocnina a odmocnina</p> <p>-výrazy – číselný výraz a jeho hodnota; proměnná, výrazy s proměnnými, mnohočleny</p> <p>-rovnice – lineární rovnice, soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými</p>	<p>7.</p> <p>8.</p>

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

<ul style="list-style-type: none"> - určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti - vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data - porovnává soubory dat 	<ul style="list-style-type: none"> - přímá úměrnost, nepřímá úměrnost - závislosti a data – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr - funkce – pravoúhlá soustava souřadnic, lineární funkce 	6. - 7. 8. - 9.
--	---	------------------------

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

<ul style="list-style-type: none"> - důvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary - určuje velikost úhlu měřením a výpočtem - odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar - využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh - načrtne a sestrojí rovinné útvary 	<ul style="list-style-type: none"> - rovinné útvary – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (líchoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků) - metrické vlastnosti v rovině – druhy úhlů, vzdálenost bodu od bodu, bodu od přímky a přímky od přímky, trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta, praktické využití Pythagorovy věty Konstrukce v osové souměrnosti, středové souměrnosti 	6.-7-. 8. -9.
---	---	----------------------

<ul style="list-style-type: none"> - užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků - určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti - odhaduje a vypočítá objem a povrch těles - načrtne a sestrojí síť základních těles - načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině <p>analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu</p>	<ul style="list-style-type: none"> -prostorové útvary - kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol (vlastnosti síť, povrch, objem, slovní úlohy) -konstrukční úlohy – množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice), osová souměrnost, středová souměrnost 	
---	---	--

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

<ul style="list-style-type: none"> - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací 	<ul style="list-style-type: none"> -číselné a logické řady -číselné a obrázkové analogie -logické a netradiční geometrické úlohy 	6. - 9.
<ul style="list-style-type: none"> - řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 		6. - 9.

6.5 Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Obsahové vymezení

Člověk a jeho svět je vyučován ve všech ročnících prvního stupně a integruje obory vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Zahrnuje téma týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a bezpečí.

Cílem oboru je rozvíjet znalosti a dovednosti získané žáky v rodině, pomoci žákům rozumět a orientovat se ve světě kolem nás. Seznámit se základními právy a povinnostmi. Vést žáky k uvědomění si hodnoty peněz

a orientaci v cenách potravin a běžných potřeb. Vyvolat u žáků zájem o minulost a kulturní bohatství. Vést žáky k samostatnému vyhledávání a získávání informací z dostupných zdrojů. Vést žáky k zájmu o životní přírodu a její ochranu. Vést žáky k poznání zdraví, jako důležité hodnoty v životě člověka. V neposlední řadě je cílem vytvoření všeobecného přehledu, zvládnutí práce s informacemi (vyhledávání, kritické hodnocení a třídění, diskuse, argumentace atd.), získání kladného vztahu ke vzdělávání a utváření aktivního postoje k řešení potřeb občanské společnosti.

Potřebné vědomosti a dovednosti jsou v oboru Člověk a jeho svět získávány především prostřednictvím pozorování, experimentem, diskusí, besedami, exkurzemi, prací s názornými pomůckami a realizací projektů.

Časové vymezení na 1. stupni ZŠ: 15 hodin

1. - 5. ročník: 3 hodiny týdně

Organizační členění:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině, a to jako výukový blok a vyučovací hodina ve skupině 1.- 5. ročník.

Výuka většinou probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy nebo v přírodě, na výstavách, kulturních akcích, koncertech, či ve spolupráci s jinými organizacemi.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýší o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jím, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do

- diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvorivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá získané znalosti a zkušenosti, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Vzdělávací obsah Člověk a jeho svět

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
MÍSTO, KDE ŽIJEME		
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště, škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace	1.– 3.
začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť	1.– 3.
rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany	1.– 3.
určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu.	Kraje ČR	4. – 5.
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	Světové strany - určení pomocí buzoly - určení v přírodě	4. – 5.
rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmírkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí	-práce s plány, mapami, tvorba vlastních plánů, -mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky -Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování	4. – 5.

vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany	
zprostředuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	-vedení deníku, příprava cestovatelské besedy, -porovnávání způsobu života a přírody v ČR a dalších zemích	
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	-seznamování se se symboly našeho státu, zjišťování jejich významu, tvorba státních symbolů	
LIDÉ KOLEM NÁS		
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, k jejich přednostem i nedostatkům	- rodina - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny - průběh lidského života	1. - 5.
odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	-charakteristika povolání a pracovních činností	
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	-zapojení se do tvorby pravidel školy, -mapování pravidel na různých úrovních	
rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení se spolužáky	-chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktů	

rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která poruší základní lidská práva nebo demokratické principy	-právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamací, soukromého vlastnictví, duševních hodnot	
orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkонтroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na	-vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz,	
příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky	
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	-chudoba -konzumní společnost -sociální problémy	
LIDÉ A ČAS		
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	-roční období, kalendáře, letopočet, určování času, denní režim,	1.– 3.
pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije	-žďářské pověsti -historické a kulturní památky Žďáru nad Sázavou	1.– 3.
pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	-orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, generace	4.– 5.
využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	-návštěva knihovny, muzeí, galerií a kulturních památek	

<p>rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</p>	<p>-současnost a minulost v našem městě a jeho okolí</p>	
<p>srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p>	<p>-současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny</p>	
<p>objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</p>	<p>-státní svátky a významné dny</p>	
<p>účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</p> <p>projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky</p> <p>odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</p> <p>dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p> <p>uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události</p>	<p>-zájmová činnost, zájmové spolky</p> <p>-mezilidské vztahy, komunikace</p>	<p>1.– 5.</p>

<p>- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p> <p>- ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</p> <p>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě</p>	<p>-profese, práce fyzická a duševní, zaměstnání</p> <p>-stres a jeho rizika;</p> <p>-situace hromadného ohrožení</p>	<p>1. - 5.</p>
<p>- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu</p> <p>- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování</p>	<p>-bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty</p>	
<p>vyjadří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</p> <p>uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</p> <p>předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</p>	<p>- charitativní a nezisková činnost, pomoc nemocným, sociálně slabým</p> <p>- krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci</p> <p>- prevence zdraví</p> <p>- odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače</p>	<p>1. - 5.</p>

<p>rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie - základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví, duševních hodnot politické strany 	<p>1. - 5.</p>
<p>orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, - vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - obchod, firmy - vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; peníze - problémy konzumní společnosti - pozná české mince a bankovky - uvede příklad využití platební karty - odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu - zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení - vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správce peněz - porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi - sestaví jednoduchý osobní rozpočet - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje - na příkladech objasní rizika půjčování peněz - právo a spravedlnost (korupce), - reklamace - rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; - hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; - banka jako správce peněz, úspory, půjčky 	<p>1. - 5.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží 	
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	<ul style="list-style-type: none"> - konkrétní společenské nebo ekologické problémy v okolí - globální problémy - reklamní vlivy 	1. - 5.
	<ul style="list-style-type: none"> - filosofie a náboženství podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura 	1. - 5.

ROZMANITOSTI PŘÍRODY

pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	<ul style="list-style-type: none"> - roční období - pokusy - jejich průběh a výsledek 	1. - 5.
provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	<ul style="list-style-type: none"> - voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život - látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek 	
objevuje a zjišťuje propojenosť prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	<ul style="list-style-type: none"> - nerosty, horniny, půdy - některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam - životní podmínky na Zemi, význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi, podnebí, počasí - Země a vesmír - sluneční soustava, den a noc, roční období 	4. – 5.

<p>zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</p> <p>zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</p> <p>roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</p> <p>porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ohleduplné chování k přírodě a ochrany přírody, odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, likvidace odpadů, živelní pohromy a ekologické katastrofy - rovnováha v přírodě, - rizika v přírodě - spojená s ročními obdobími a sezonními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi - biotopy louka, pole, pastvina, vodstvo ČR, lesy, horské oblasti - biomy stepi, savany, plantáže, vodstvo světa, pralesy a tajgy, východní horské oblasti - rostliny, houby, živočichové - znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka 	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		
<p>uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o</p>	<ul style="list-style-type: none"> - lidské tělo – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, 	1. - 5.

<p>lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</p> <p>rozeznává nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p> <p>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p> <p>reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p> <p>využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</p> <p>rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</p> <p>účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</p> <p>předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</p>	<p>-vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky</p> <p>- předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích</p> <p>- šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích</p> <p>- služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku</p> <p>- postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén), požáry, integrovaný záchranný systém</p> <p>- stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou</p> <p>- zdravý životní styl, vhodná skladba stravy, pitný režim, intimní a dušení hygiena</p> <p>- biologické a psychické změny v dospívání, základy lidské reprodukce, vývoj jedince</p> <p>- denní režim</p> <p>- návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost</p>	
---	--	--

uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	- odmítání návykových látek, nebezpeční komunikace prostřednictvím elektronických médií	
rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zjistí lékařskou pomoc	- přenosné a nepřenosné nemoci, ochrany před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intímní a duševní hygiena	
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	- rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality	

6.6 Umění a kultura

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Obsahové vymezení:

Cílem v oboru Umění a kultura je jednak rozvoj schopnosti vnímat umění v kontextu doby, uměleckého stylu či prostředí, odkud pramení a jednak jako výrazový prostředek, jehož prostřednictvím můžeme komunikovat. To je v rámci výuky podpořeno rozvojem tvůrčích dovedností žáků.

Vyučovací blok sestává ze složky hudební, výtvarné a příležitostně dramatické, divadelní či filmové a pohybové a taneční. Má vždy část teoretickou (kontext) a praktickou (vlastní tvůrčí činnost).

Tematické členění odráží téma projektového vyučování (střídá se vývoj umění a kultury od pravěku po současnost s uměním a kulturou vázanou na různé oblasti).

Časové vymezení na 1. stupni ZŠ: 15 hodin

1. - 3. ročník: 3 hodiny týdně, 4. – 5. ročník: 3 hodiny týdně

Časové vymezení na 2. stupni ZŠ: 12 hodin

6. ročník: 3 hodiny týdně, – 9. ročník: 3 hodiny týdně

Organizační vyčlenění:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině dle potřeby, buď jako dvouhodinový blok nebo jako dvě vyučovací hodiny. Výuka většinou probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy nebo v přírodě, na výstavách, kulturních akcích, koncertech, či ve spolupráci s jinými organizacemi.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jím, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytně pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění
- respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

Vzdělávací obsah Umění a kultura

Očekávání výstupy	Učivo	Ročník
HUDEBNÍ VÝCHOVA		
rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	-rytmizace a melodizace jednoduchých textů, improvizace v rámci nejjednodušších hudebních forem	1. - 3.
využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	-hra na hudební nástroje – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.	1. - 3.

reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	-pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků -taktování, pohybový doprovod znějící hudby – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance -záznam vokální hudby – zachycení melodie písňě pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písňě, notový zápis jako opora při realizaci písňě	1. - 3.
rozpozná některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	-hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj	1. - 3.
Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	-pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu	1. - 3.
rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	-kvality tónů – délka, síla, barva, výška -vztahy mezi tóny – souzvuk, akord	1. - 3.
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	-hudební rytmus – realizace písni ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu -dvojglas a víceglas – prodleva, kánon, lidový dvojglas apod.	4. - 5.

<p>realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not</p>	<p>-záznam vokální hudby – zachycení melodie písničky pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písničky, notový zápis jako opora při realizaci písničky</p>	<p>4. - 5.</p>
<p>využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písniček</p>	<p>-záznam instrumentální melodie – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivu či tématu -instrumentální skladby</p>	<p>4. - 5.</p>
<p>rozpozná hudební formu jednoduché písničky či skladby</p>	<p>-hudební styly a žánry – hudba tanecní, pochodová, ukolébavka apod. -hudební formy – malá písničková forma, velká písničková forma, rondo, variace -interpretace hudby – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)</p>	<p>4. - 5.</p>
<p>vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace</p>	<p>-intonace, vokální improvizace - diatonické postupy v durových a mollových tóninách (V., III. a I. stupeň, volné nástupy VIII. a spodního V. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď apod.) -rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace – tvorba předher, meziher a doher s</p>	<p>4. - 5.</p>
	<p>využitím tónového materiálu písničky, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednodílná písničková forma (a – b)</p>	

<p>rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny</p>	<p>-hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu</p>	<p>4. - 5.</p>
<p>ztvárněje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace</p>	<p>-ztvárnění hudby pohybem s využitím tanečních kroků, pohybové improvizace</p>	<p>4. - 5.</p>
<p>2. STUPEŇ</p>		
<p>- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách</p> <p>- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého</p> <p>- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, téma i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace</p> <p>-realizuje podle svých individuálních schopností a</p>	<p>-intonace a vokální improvizace – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem</p> <p>-pěvecký a mluvní projev – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falset apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách</p> <p>-hudební rytmus – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu</p> <p>-orientace v notovém záznamu</p> <p>vokální skladby – notový zápis jako opora při realizaci písničky či složitější vokální nebo vokálně instrumentální skladby</p> <p>-rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti – reprezentace tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy, zachycování rytmu, popřípadě i melodie</p>	<p>6. – 9.</p>

<p>dovedností písňě a skladby různých stylů a žánrů</p> <p>- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu</p> <p>- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku</p> <p>- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami</p> <p>- vyhledává souvislosti mezi hudebnou a jinými druhy umění</p>	<p>zpívané (hrané) písňě pomocí grafického (notového) záznamu</p> <p>-reflexe vokálního projevu – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti)</p> <p>-hra na hudební nástroje – nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písni, jednoduchých skladeb), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)</p> <p>-záznam hudby – noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudby</p> <p>-vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy</p> <p>-pohybový doprovod znějící hudby – taktování, tanecní kroky, vlastní pohybové ztvárnění</p> <p>-pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla – pantomima, improvizace</p> <p>-pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické</p> <p>-orientace v prostoru – rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách</p> <p>-orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užité ve skladbě</p>
--	---

	<p>(zvukomalba, dušemalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla</p> <p>-hudební dílo a jeho autor – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost)</p> <p>-hudební styly a žánry – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům</p> <p>-interpretace znějící hudby – slovní charakterizování hudebního díla (slohouvé a stylové zařazení apod.), vytváření vlastních soudů a preferencí</p>	
--	--	--

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
VÝTVARNÁ VÝCHOVA		
<p>rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</p> <p>v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</p> <p>při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporcionalní vztahy a jiné)</p>	<p>prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru</p>	1. - 3.
<p>vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</p> <p>nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</p>	<p>přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)</p> <p>reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly</p>	1. - 3.

<p>interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností</p>	<p>proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění</p>	<p>1. - 3.</p>
<p>na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p>	<p>prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby</p>	<p>1. - 3.</p>
<p>užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</p>	<p>uspořádání objektů do celků – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření</p>	<p>4. - 5.</p>
<p>při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</p>	<p>smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama</p> <p>typy vizuálně obrazných vyjádření jejich rozlišení, výběr a uplatnění hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama</p>	<p>4. - 5.</p>
<p>osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro</p>	<p>osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených</p>	<p>4. - 5.</p>

<p>vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)</p> <p>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</p>	<p>a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací</p>	
---	---	--

2. STUPEŇ

<p>- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně ztvárněného díla a jejich vztahů;</p> <p>- tyto prvky uplatňuje pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků;</p> <p>- nakládá s různými vlastnostmi prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků</p> <p>- užívá vizuálně ztvárněná díla k zaznamenání pozorovaných</p>	<p>- žák vnímá, rozlišuje a pracuje s – liniemi, tvary, objemy, světlostními a barevnými kvalitami, texturami;</p> <p>- žák vnímá, rozlišuje a zachází se vztahy a uspořádáním prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně ztvárněném díle</p> <p>- uspořádává objekty do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu</p> <p>- vyjadřuje vztahy, pohybu a proměny uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém díle</p> <p>- uvědomuje si vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly</p> <p>- vnímá a uplatňuje i</p>	<p>6. – 7.</p> <p>6. – 7.</p> <p>6. – 7.</p>
<p>zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie</p> <p>- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a</p>	<p>mimovizuální podněty při vlastní tvorbě; reflektuje ostatní umělecké druhy (hudební, dramatické)</p> <p>- reflektuje smyslové účinky vizuálně ztvárněných děl – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická</p>	<p>8. - 9.</p>

<p>vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace</p> <p>- vyjadřuje sám sebe skrze různé prostředky, které si sám vybírá; výsledek porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existující tvorbou</p>	<p>média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě</p>	<p>6.-7.</p>
<p>-rozlišuje, jak působí vizuálně ztvárněné dílo na jeho smysly, jaké v něm vyvolává pocity, náladu a dojem; vnímá symbolickou rovinu díla a komunikuje celkový dojem s ostatními</p> <p>- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků</p> <p>porovnává na konkrétních</p> <p>-</p>	<p>-využívá prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností</p> <p>–manipuluje s objekty, pohybem těla a jeho umístěním v prostoru, - - užívá akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně ztvárněho díla a vyjádření proměn</p> <p>-typy vizuálně ztvárněných děl – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry</p>	<p>8.-9.</p>
<p>příkladech různé podoby vizuálně ztvárněných děl; vysvětluje své postoje k nim s vědomím toho, že jeho hodnocení je ovlivěno místem a dobou, ve které žije, svým věkem, společenským</p>	<p>- rozlišuje přístupy k vizuálně ztvárněnému dílu – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); - reflektuje a vědomě uplatňuje</p> <p>- zaujímá osobní postoj v komunikaci – umí sdělit, jak k němu došel; diskuse nad důvody vzniku odlišných podob vizuálně ztvárněných děl (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování</p>	<p>8. – 9.</p>
	<p>- umí pojmenovat, co sdělují vizuálně ztvárněná díla – utváření a uplatnění komunikačního obsahu;</p> <p>-vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace</p>	<p>8. – 9.</p>

<p>postavením a dosavadní zkušeností</p> <p>- ověřuje to, jak dílo na jedince působí v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</p>	<p>-proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných</p> <p>vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti</p>	
<p>- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně ztvárněného díla a jejich vztahů;</p> <p>- tyto prvky uplatňuje pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků;</p> <p>-nakládá s různými vlastnostmi prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků</p>	<p>- žák vnímá, rozlišuje a pracuje s – liniemi, tvary, objemy, světlostními a barevnými kvalitami, texturami;</p> <p>- žák vnímá, rozlišuje a zachází se vztahy a uspořádáním prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně ztvárněném díle</p>	<p>6. – 7.</p>
<p>- užívá vizuálně ztvárněná díla k zaznamenání pozorovaných zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie</p>	<p>-uspořádává objekty do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu</p> <p>– vyjadřuje vztahy, pohybu a proměny uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamické díle</p>	<p>6. – 7.</p>
	<p>-uvědomuje si vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly</p> <p>– vnímá a uplatňuje i mimo vizuální podněty při vlastní tvorbě; reflektuje ostatní umělecké druhy (hudební, dramatické)</p>	<p>6. – 7.</p>
<p>- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a</p>	<p>- reflektuje smyslové účinky vizuálně ztvárněných děl – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film,</p>	<p>8. -9.</p>

<p>digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace</p>	<p>tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě</p>	
<p>- vyjadřuje sám sebe skrze různé prostředky, které si sám vybírá; výsledek porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existující tvorbou</p>	<p>-využívá prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností</p>	<p>6. – 7.</p>
	<p>–manipuluje s objekty, pohybem těla a jeho umístěním v prostoru, -- užívá akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně ztvárněného díla a vyjádření proměn</p> <p>–typy vizuálně ztvárněných děl – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry</p>	
<p>-rozlišuje, jak působí vizuálně ztvárněné dílo na jeho smysly, jaké v něm vyvolává pocity, náladu a dojem; vnímá symbolickou rovinu díla a komunikuje celkový dojem s ostatními</p>	<p>- rozlišuje přístupy k vizuálně ztvárněnému dílu – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); - reflekтуje a vědomě uplatňuje</p>	<p>8. - 9.</p>
<p>- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků</p>	<p>- zaujímá osobní postoj v komunikaci – umí sdělit, jak k němu došel; diskuse nad důvody vzniku odlišných podob vizuálně ztvárněných děl (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování</p>	<p>8. – 9.</p>
<p>- porovnává na konkrétních příkladech různé podoby vizuálně ztvárněných děl; vysvětluje své postoje k nim s vědomím toho, že jeho hodnocení je ovlivněno místem</p>	<p>- umí pojmenovat, co sdělují vizuálně ztvárněná díla – utváření a uplatnění komunikačního obsahu;</p> <p>-vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném</p>	<p>8. – 9.</p>

<p>a dobou, ve které žije, svým věkem, společenským postavením a dosavadní zkušeností</p> <p>- ověřuje to, jak dílo na jedince působí v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</p>	<p>prostoru, mediální prezentace</p> <p>-proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti</p>	
--	---	--

6.7. Člověk a zdraví

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Obsahové vymezení:

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech **Výchova ke zdraví** a **Tělesná výchova**, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.

Tělesná výchova vede žáky především ke zdravému životnímu stylu. Základem je tedy samozřejmě přivést žáky k pohybu (příp. i sportu), dodat jim chuť se hýbat, předat jim nadšení z pohybu, podporovat v nich odvahu k různým druhům pohybových činností (i netradičním). Kromě toho jim tělesná výchova zprostředkovává i informace o zdravém stravování (vzhledem k pohybu a sportu), učí je správné osobní hygieně, a neopomíjí ani zdravé spánkové návky, protože to všechno se zdravým pohybem (a tedy i životním stylem) úzce souvisí. Tělesné pohybové aktivity vedou k všeestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha). Pohybové aktivity vedou ke zlepšování tělesné zdatnosti a ke správnému držení těla a celkové pohodě (fyzické i psychické). Základní hry a herní techniky zvyšují u žáků nejen pohybové schopnosti, ale také rozvíjejí jejich prostorovou orientaci a schopnost rychlého rozhodování.

Vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví obsahuje vzdělávací obor Výchova ke zdraví výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Časové vymezení na 1. stupni ZŠ: 10 hodin, na 2. stupni ZŠ: 11 hodin

1.- 5. ročník: 2 hodiny týdně, 6. ročník: 2 hodiny týdně, 7.-9. ročník: 3 hodiny týdně

Organizační vyčlenění:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině, a to jako dvouhodinový blok ve studijní skupině. Výuka většinou probíhá v tělocvičně, v blízkém okolí školy nebo v přírodě, na školních výletech.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- Vést žáky k tomu, aby rozuměli obecné terminologii z oblasti tělovýchovy a aby ji aktivně využívali,
- vést žáky k pochopení souvislostí mezi pohybovou aktivitou a psychickou pohodou

Kompetence k řešení problémů

- Vést žáky k uvážlivému vyhodnocení svých možností i možností okolí
- vést žáky k uvážlivému chování, kritickému zvažování problému či úkolu,
- vést k samostatnému řešení problémů, k výběru vhodného způsobu řešení,
- vést žáky k uvědomění si zodpovědnosti za svá rozhodnutí a za výsledky svých činů.

Kompetence komunikativní

- Vést žáky k vyslechnutí druhých lidí, k porozumění pokynů a vhodné reakci na ně,
- vést k porozumění různých typů mimoslovní komunikace i k aktivnímu používání neverbální komunikace,
- umožnit svobodně vlastní pohybový projev.

Kompetence sociální a personální

- Vést k účinné spolupráci ve skupině, podílení se společně s ostatními na tvorbě pravidel při týmových hrách,
- podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat,
- podporovat sebedůvěru žáků a jejich samostatný rozvoj v oblasti pohybu a sportu.

Kompetence občanské

- Vést k respektování, ctění a ochraně našich sportovních tradic,
- aktivně se zapojovat do kulturního dění a sportovních aktivit.

Kompetence pracovní

- Vést k bezpečnému používání sportovního vybavení, nářadí a náčiní, k dodržování vymezených pravidel
- vést při pohybu a sportu k ochraně svého zdraví i zdraví druhých,
- vést k využití znalostí a získaných zkušeností k zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, popřípadě k rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Vzdělávací obsah Tělesná výchova

Očekáváné výstupy	Učivo	Ročník
1. STUPEŇ		
spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	<ul style="list-style-type: none"> -význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu -příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po záteži, napínací a protahovací cvičení -zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání 	1. - 3.
	<ul style="list-style-type: none"> zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití 	
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	<ul style="list-style-type: none"> -rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu -základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti -rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance 	
spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	<ul style="list-style-type: none"> -pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost 	
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	<ul style="list-style-type: none"> -bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmírkách TV 	
reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	<ul style="list-style-type: none"> -smluvené povely, gesta a signály 	

<p>podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti</p> <p>zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</p>	<p>-průpravné úpoly – přetahy a přetlaky</p> <p>-základy atletiky – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem</p> <p>-základy sportovních her – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů</p> <p>-další možné pohybové činnosti</p>	<p>4. - 5.</p>
<p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</p>	<p>podle příležitostí (vhodné počasí atp.): turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody</p> <p>-rekreační sporty - plavání, horolezení, cykloturistika, vodní turistika, orientační běh a další (podle možností)</p> <p>-v zimním období – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích (podle možností)</p>	
<p>uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</p>	<p>-hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity</p>	
<p>jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</p>	<p>-zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží</p>	

užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	-komunikace v TV – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály	
zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	-organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí -měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy	
orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách	-zdroje informací o pohybových činnostech	

2. STUPEŇ

aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem -usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti -samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly -odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím -uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních	- význam pohybu pro zdraví – rekreační x výkonnostní sport - zdravotně orientovaná zdatnost - prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení - hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech - první pomoc nejen při TV a sportu improvizované ošetření poranění a odsun raněného pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity - gymnastika – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí - atletika – rychlý běh, vytrvalý běh v terénu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem	6. – 9.
--	--	---------

<ul style="list-style-type: none"> - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny 	<ul style="list-style-type: none"> sportovní hry – <i>fotbal, florbal, házená, basketbal</i> - herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, utkání podle pravidel žákovské kategorie využití netradičních pomůcek při cvičení -turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu, chůze se záteží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce; přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla -rekreační sporty - plavání, horolezení, cykloturistika, vodní turistika, orientační běh a další (podle možností), v zimním období – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích (sjezdových i běžeckých), popřípadě snowboardu a bruslích (podle možností) 	6. – 9.
<ul style="list-style-type: none"> -užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence -naplňuje ve školních podmírkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlavní, ochranu přírody při sportu -dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji -sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí -zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže 	<ul style="list-style-type: none"> -komunikace v TV – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech -historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta -pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží -zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech -měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – měření, evidence, vyhodnocování 	6. – 9.

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

<p>- respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)</p> <p>- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</p> <p>- vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím;</p> <p>-vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví</p> <p>-posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvzouje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví</p> <p>-usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</p> <p>-vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p> <p>-dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc</p>	<p>-vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství</p> <p>-vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek</p> <p>-dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny</p> <p>-sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity</p> <p>-výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy</p> <p>-vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota</p> <p>-tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim</p> <p>-ochrana před přenosnými chorobami – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty</p> <p>-ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci</p>	<p>7. – 9.</p>
--	---	----------------

<p>-projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce</p> <p>-samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p> <p>-respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</p> <p>-uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely</p>	<p>-vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota</p> <p>-tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim</p> <p>-ochrana před přenosnými chorobami – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty</p> <p>-ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci</p> <p>-stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky překonávání únavy, stresových reakcí a posilování duševní odolnosti</p> <p>-autodestruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí namířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, dopink ve sportu</p> <p>-skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci</p> <p>-bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím</p>
---	--

<p>chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým -vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p> <p>-projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</p> <p>-uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>	<p>elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení</p> <p>-dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísnové volání, zajištění bezpečnosti)</p> <p>-manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt</p> <p>-ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí</p> <p>-celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie</p> <p>-podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví</p> <p>-sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a výrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity</p> <p>-seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování</p> <p>-psychohygiena v sociální</p>	
---	---	--

	<p>dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech</p> <p>-mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování</p>	
--	---	--

6.8. Informatika

Vzdělávací oblast: Informatika

Charakteristika vzdělávací oblasti

Obsahové vymezení:

Základy bezpečné práce s počítačem, jak z pohledu ochrany počítače samotného (správné zapnutí, vypnutí, ochrana před viry atd.), tak z pohledu ochrany osobních dat a respektování autorských práv. Základy práce s běžným softwarem (práce s dokumenty, texty, obrázky, internetem, e-mailem, ovládání programů).

Časové vymezení na 1. stupni ZŠ: 3 hodiny

3.– 5. ročník: 1 hodina týdně

Časové vymezení na 2. stupni ZŠ: 4 hodiny

6. – 9. ročník: 1 hodina týdně

Organizační

vyčlenění:

Výuka probíhá ve 3. – 9. ročníku 1 hod týdně, obvykle ve třídě (vybavené výpočetní technikou), výjimečně na exkurzi.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vedeme žáky k tomu, aby při práci s počítačem plánovali a volili vhodné metody a strategie
- vedeme žáky k tomu, aby vyhledané informace ověřovali, kriticky hodnotili, třídili a pochopili v potřebném kontextu, aby je dokázali využít i v budoucnosti
- vedeme žáky k tomu, aby dokázali výpočetní techniku využívat účelně
- vedeme žáky k tomu, aby dokázali kriticky zhodnotit výsledky svého učení, diskutovat o nich a vyvodit závěry pro další práci

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby při chybových hlášeních počítače rozpoznali a pochopili problém a s pomocí vlastního úsudku a zkušeností volili přiměřené řešení
- vedeme žáky k tomu, aby hledali různé varianty práce zejména při přechodu mezi různými druhy

- textových a grafických editorů
- vedeme žáky k tomu, aby při zpracování dat dokázali kombinovat funkce různých textových a grafických editorů či aplikací

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k tomu, aby porozuměli pokynům a pravidlům práce s počítačem, vhodně reagovali, dokázali zformulovat a sdělit svůj názor, vhodně argumentovat
- vedeme žáky k tomu, aby porozuměli různým typům textů a obrazových záznamů, dokázali odlišit spolehlivé zdroje od nespolehlivých a tvořivě s nimi pracovat
- vedeme žáky k tomu, aby, aby využívali informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- vedeme žáky k tomu, aby zvládnutí komunikačních prostředků využívali ke komunikaci a utváření vztahů a spolupráci s ostatními lidmi.

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k tomu, aby chápali potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňovali zkušenosti druhých lidí, respektovali různá hlediska a čerpali poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- podporujeme u žáků vytváření si pozitivní představy o sobě samém, která podporuje jejich sebedůvěru a samostatnost

Kompetence občanské

- vedeme žáky k tomu, aby např. na diskusních fórech či chatu respektovali přesvědčení druhých lidí, vážili si jejich vnitřních hodnot, byli schopni vcítit se do situací ostatních lidí, odmítali útlak a hrubé zacházení, uvědomovali si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápali základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, byli si vědomi svých práv a povinností ve škole i mimo školu

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k tomu, aby materiály, nástroje a vybavení využívali bezpečně, dodržujíc vymezená pravidla
- vedeme žáky k tomu, aby se dokázali adaptovat na změněné nebo nové pracovní podmínky
- vedeme žáky k tomu, aby přistupovali k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých

Vzdělávací obsah Informatika

Očekávané výstupy	Učivo
1. stupeň: 3. – 5. ročník	
DATA, INFORMACE, MODELOVÁNÍ -uveď příklady dat, která ho obklopují a která mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat -popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a	data, informace: sběr (pozorování, jednoduchý dotazník, průzkum) a záznam dat s využitím textu, čísla, barvy, tvaru, obrazu a zvuku; hodnocení získaných dat, vývozování závěrů kódování a přenos dat: využití značek,

<p>znázorní ji</p> <p>-vyčte informace z daného modelu</p> <p>ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ</p> <p>-sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů</p> <p>-popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení</p> <p>- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy</p> <p>- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu</p> <p>INFORMAČNÍ SYSTÉMY</p> <p>- v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi</p> <p>- pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data</p> <p>DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE</p> <p>-najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu</p> <p>-propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí</p> <p>-dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi</p>	<p>piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochranu informace</p> <p>modelování: model jako zjednodušené znázornění skutečnosti; využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy) ke zkoumání, porovnávání a vysvětlování jevů kolem žáka</p> <p>řešení problému krokováním: postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu; příklady situací využívajících opakování použitelné postupy; přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu; sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci</p> <p>programování: experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí; události, sekvence, opakování, podprogramy; sestavení programu</p> <p>kontrola řešení: porovnání postupu s jiným a diskuse o nich; ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním; nalezení chyby a oprava kódu; nahrazení opakujícího se vzoru cyklem</p> <p>systémy: skupiny objektů a vztahy mezi nimi, vzájemné působení; příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka; části systému a vztahy mezi nimi</p> <p>práce se strukturovanými daty: shodné a odlišné vlastnosti objektů; řazení prvků do řad, číšlovaný a nečíšlovaný seznam, víceúrovňový seznam; tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu</p> <p>hardware a software: digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spouštění, přepínání a ovládání aplikací; uložení dat, otevírání souborů</p> <p>počítačové sítě: propojení technologií, (bez)drátové připojení; internet, práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat</p> <p>bezpečnost: pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla</p>
---	--

2.stupeň: 6. – 9. ročník	
DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ <ul style="list-style-type: none"> -získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat -navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu -vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní -zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji 	data, informace: získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači; proces komunikace, kompletnost dat, časté chyby při interpretaci dat kódování a přenos dat: různé možnosti kódování čísel, znaků, barev, obrázků, zvuků a jejich vlastnosti; standardizované kódy; bit; bajt, násobné jednotky; jednoduché šifry a jejich limity modelování: schéma, myšlenková mapa, vývojový diagram, ohodnocený a orientovaný graf; základní grafové úlohy
ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ <ul style="list-style-type: none"> -po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen -rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení -vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému - v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné -ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu 	algoritmizace: dekompozice úlohy, problému; tvorba, zápis a přizpůsobení algoritmu programování: nástroje programovacího prostředí, blokově orientovaný programovací jazyk, cykly, větvení, proměnné kontrola: ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním); nalezení chyby (například krokováním); úprava algoritmu a programu
INFORMAČNÍ SYSTÉMY <ul style="list-style-type: none"> -vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů -nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat -vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního 	tvorba digitálního obsahu: tvorba programů (například příběhy, hry, simulace, roboti); potřeby uživatelů, uživatelské rozhraní programu; autorství a licence programu; etika programátora informační systémy: informační systém ve škole; uživatelé, činnosti, práva, struktura dat; ochrana dat a uživatelů, účel informačních systémů a jejich role ve společnosti návrh a tvorba evidence dat: formulace požadavků; struktura tabulky, typy dat; práce se záznamy, pravidla a omezení; kontrola správnosti a použitelnosti struktury, nastavených pravidel; úprava požadavků, tabulky či pravidel hromadné zpracování dat: velké soubory dat; funkce a vzorce, práce s řetězci; řazení, filtrování, vizualizace dat; odhad závislostí

<p>návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat</p> <p>-sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu</p> <p>DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE</p> <p>-popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě</p> <p>-ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos</p> <p>-vybírá nevhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky</p> <p>-poradí si s typickými závadami a chybovými stavami počítače</p> <p>-dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení</p>	<p>hardware a software: pojmy hardware a software, součásti počítače a principy jejich společného fungování; operační systémy – funkce, typy, typické využití; datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému, komprese a formáty souborů, správa souborů, instalace aplikací; fungování nových technologií kolem žáka</p> <p>počítačové sítě: typy, služby a význam počítačových sítí, fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa; struktura a principy internetu; web – fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz, URL, vyhledávač; princip cloudových aplikací; metody zabezpečení přístupu k datům, role a přístupová práva</p> <p>řešení technických problémů: postup při řešení problému s digitálním zařízením – nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení</p> <p>bezpečnost: útoky – cíle a metody útočníků, nebezpečné aplikace a systémy; zabezpečení digitálních zařízení a dat – aktualizace, antivirus, firewall, bezpečná práce s hesly a správce hesel, dvoufaktorová autentizace, šifrování dat a komunikace, zálohování a archivace dat</p> <p>digitální identita: digitální stopa (obsah a metadata) – sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, cookies, sledování komunikace, informace v souboru; sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat, fungování a algoritmy sociálních sítí</p>
--	--

6.9. Člověk a svět práce

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Obsahové vymezení:

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické

pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Proto je vhodné zařazovat do vzdělávání žáků co největší počet tematických okruhů.

Časové vymezení na 1. stupni ZŠ - 1 hodina

1.- 5. ročník 1 hodina týdně

Časové vymezení na 1. stupni ZŠ -1 hodina

6. - 9. ročník 1 hodina týdně

Organizační členění vzdělávací oblasti:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině (1. -3., 4.-6., 7.-9. ročník) jako hodinová jednotka v rámci ostatních vzdělávacích oblastí. Výuka většinou probíhá ve třídě nebo v terénu.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Vzdělávací obsah Člověk a svět práce

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
<p>-vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</p> <p>pracuje podle slovního návodu a předlohy</p> <p>-vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu</p> <p>-volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu</p> <p>-udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>-stříhání, lepení, vázání a další jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce</p> <p>-vlastnosti různého materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)</p> <p>-pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití</p> <p>-lidové zvyky, tradice, řemesla</p>	1. - 3.
<p>-zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi</p> <p>-pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>-montáž a demontáž</p> <p>-stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů</p> <p>-práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem</p>	1. - 3.
<p>-provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování pečeje o nenáročné rostliny</p> <p>-provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny</p> <p>-volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní</p>	<p>-základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo</p> <p>-pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)</p>	1. - 3.

<p>-dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>-rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie -bezpečnost práce a první pomoc při úrazu</p>	<p>4. - 5.</p>
<p>-připraví tabuli pro jednoduché stolování a chová se vhodně při stolování</p> <p>-orientuje se v základním vybavení kuchyně</p> <p>-připraví samostatně jednoduchý pokrm dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování</p> <p>-udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni</p>	<p>-jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování</p> <p>-základní vybavení kuchyně</p> <p>-technika v kuchyni – historie a význam</p> <p>-výběr, nákup a skladování potravin</p> <p>-příprava pokrmu</p> <p>-pravidla správného stolování a společenského chování</p> <p>-základy hygieny a bezpečnosti práce, první pomoc i při úrazu v kuchyni</p>	<p>1. - 3.</p> <p>4. - 5.</p>
<p>-řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí</p> <p>-provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň</p> <p>-organizuje a plánuje svoji pracovní činnost</p> <p>-užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku</p> <p>-dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím</p> <p>-poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>-vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity)</p> <p>-pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování</p> <p>-jednoduché pracovní operace a postupy</p> <p>-organizace práce, důležité technologické postupy</p> <p>-technické náčrty a výkresy, technické informace, návody</p> <p>-úloha techniky v životě člověka,</p>	<p>6. -9.</p>
<p>-sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model</p> <p>-navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.</p>	<p>zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla - stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž</p>	

<p>-provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení</p> <p>-dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program</p>	<p>6. – 9.</p>
<p>-pěstuje a využívá květiny pro výzdobu</p> <p>-volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin</p> <p>-používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu</p> <p>-prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty</p> <p>-dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty</p>	<p>-základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy</p> <p>-zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny</p> <p>-okrasné rostliny – základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin</p> <p>-ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování</p> <p>-léčivé rostliny, koření – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie</p> <p>-chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty</p>	

<ul style="list-style-type: none"> -provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví -ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů -správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby provádí drobnou domácí údržbu -dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem 	<ul style="list-style-type: none"> -finance, provoz a údržba domácnosti – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti -elektrotechnika v domácnosti – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem 	
<ul style="list-style-type: none"> -používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče -připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy -dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti -dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni 	<ul style="list-style-type: none"> -kuchyně – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu -potraviny – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku -příprava pokrmů – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů -úprava stolu a stolování – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole 	6. – 9.
<ul style="list-style-type: none"> -vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů -zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl -vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci -dodržuje pravidla bezpečné 	<ul style="list-style-type: none"> -základní laboratorní postupy a metody -základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky 	6. – 9.

<p>práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci</p> <p>-poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři</p>		
<p>-ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky</p> <p>-propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení</p> <p>-pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava</p> <p>-ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením</p> <p>-dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>-digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD a DVD přehrávače, e-kniha, mobilní telefony</p> <p>-digitální technologie – bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, wi-fi, GPRS, GMS, norma IEEE 802.11b), navigační technologie, konvergence technologií, multiplexování</p> <p>-počítačové programy pro zpracovávání hlasových a grafických informací – úpravy, archivace, stříh; operační systémy, vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC</p> <p>-mobilní služby – operátoři, tarify</p>	<p>6. -9.</p>
<p>-orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy</p> <p>-využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání</p> <p>-prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce</p>	<p>-trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce</p> <p>-volba profesní orientace – základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb</p> <p>-možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby</p> <p>-zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů</p> <p>-podnikání – druhy a struktura</p>	<p>8. – 9.</p>

	organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání	
--	--	--

6.10 Člověk a společnost

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost v předmětu Krasohled v 6.ročníku a v 7.-9. ročníku v předmětech Dějepis a Výchova k občanství

Charakteristika vzdělávací oblasti

Obsahové vymezení:

Člověk a společnost společně se vzdělávací oblastí Člověk a příroda je realizována jako cyklus čtyř celoročních témat, která jsou společná pro všechny ročníky. Témata se v daném pořadí opakují stále dokola. Témata jsou následující:

- Člověk je tvor společenský (rodina, zájmová činnost, profese, charitativní a nezisková činnost, lidská práva, obchod a konzumní společnost, konkrétní společenské nebo ekologické problémy v okolí, filosofie a náboženství)
 - Země v našich rukou (Vysočina, Česká republika, Evropa, Asie, Afrika, Amerika, Austrálie, Arktida a Antarktida)
 - Hledáme své kořeny (historie od pravěku po současnost)
 - Různé tváře přírody (biotopy ČR: louky, pole, pastviny, vodstvo, lesy, horské oblasti, lidská sídla; biomy světa: stepi, savany, plantáže, vodstvo, pralesy a tajgy, velehory, lidská sídla, extrémní oblasti)
- Smyslem těchto dvou vzdělávacích oblastí je vytvoření všeobecného přehledu, zvládnutí práce s informacemi (vyhledávání, kritické hodnocení a třídění, diskuse, argumentace atd.), získání kladného vztahu ke vzdělávání a utváření aktivního postoje k řešení potřeb občanské společnosti.

Časové vymezení na 2.stupni ZŠ: 11 hodin

6. ročník 2 hodiny týdně, 7.- 9. ročník 3 hodiny týdně

Organizační členění vzdělávací oblasti:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině v blocích. Výuka většinou probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy nebo v přírodě, na výstavách, kulturních akcích, koncertech, či ve spolupráci s jinými organizacemi.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organzuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy

- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýší o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznámů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýší o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá získané znalosti a zkušenosti, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Vzdělávací obsah Člověk a společnost

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
VÝCHOVA K OBČANSTVÍ		
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI		
<ul style="list-style-type: none"> -objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání -rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionálního chování -zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje -zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z nich vybírá akce, které ho zajímají -kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí 	<ul style="list-style-type: none"> -naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život -naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku -naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny -kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédiá -lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti -vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti -zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí 	6. - 9.
<ul style="list-style-type: none"> -zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu -uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem -objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoj k menšinám -rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti -posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci 	<ul style="list-style-type: none"> -kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédiá -lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti -vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti -zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí 	

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

<p>-objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</p> <p>-posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</p> <p>-rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</p> <p>-popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</p>	<p>-podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál</p> <p>-vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí</p> <p>-osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji</p>	<p>6. - 9.</p>
--	--	----------------

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ		
<p>-rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady</p> <p>-sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi</p> <p>-na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p> <p>-vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít</p> <p>-uveďe a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</p> <p>na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p> <p>-rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané</p> <p>-rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti</p>	<p>-majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví</p> <p>-peníze – funkce a podoby peněz, formy placení;</p> <p>-hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní</p> <p>-banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků</p> <p>-výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost</p> <p>-principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání</p>	6. - 9.

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

<p>ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO</p> <p>-rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky</p> <p>-rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p> <p>-objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>-vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p> <p>-přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu</p> <p>-objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství</p> <p>-provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci</p> <p>-dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování</p> <p>-rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování</p>	<p>-právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu</p> <p>-státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly</p> <p>-principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev</p> <p>-lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace</p> <p>-právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů</p> <p>-protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví</p> <p>-právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady</p>	<p>6. - 9.</p>
--	--	----------------

trestných činů -rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady -diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání		
---	--	--

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

-popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování -uveďe některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích - uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory - uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva -objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu -uveďe příklady mezinárodního terorismu a zaujmě vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	-evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR -mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.) -globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení	6. - 9.
--	--	---------

DĚJEPIS		
ČLOVĚK V DĚJINÁCH		
<ul style="list-style-type: none"> -uveďe konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků -uveďe příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány -orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	<ul style="list-style-type: none"> -význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny -historický čas a prostor 	6. - 9.
POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI		
<ul style="list-style-type: none"> -charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kultury -objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost -uveďe příklady archeologických kultur na našem území 	<ul style="list-style-type: none"> -člověk a lidská společnost v pravěku 	6. - 9.
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY		
<ul style="list-style-type: none"> -rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací -uveďe nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví -demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem -porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie 	<ul style="list-style-type: none"> -nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz -antické Řecko a Řím -střední Evropa a její styky s antickým Středomořím 	6. - 9.
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA		
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA <ul style="list-style-type: none"> -popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v 	<ul style="list-style-type: none"> -nový etnický obraz Evropy 	6. - 9.

<p>důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států</p> <p>-porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti</p> <p>-objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech</p> <p>-vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám</p> <p>-ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury</p>	<p>-utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj</p> <p>-islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)</p> <p>-Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě</p> <p>-křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy</p> <p>-struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev</p> <p>-kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost</p>	
---	---	--

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ, POČÁTKY NOVÉ DOBY

<p>-vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky</p> <p>-vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život</p> <p>-popíše a demonstriuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</p> <p>-objasní postavení českého státu v podmírkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie</p> <p>-objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky</p> <p>- na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus</p> <p>-rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek</p>	<p>-renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou</p> <p>-zámořské objevy a počátky dobývání světa</p> <p>-český stát a velmoci v 15.–18. století</p> <p>-barokní kultura a osvícenství</p>	<p>6. - 9.</p>
--	---	----------------

MODERNÍ SPOLEČNOSTI		
MODERNIZACE SPOLEČNOSTI -vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti -objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé -porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů -charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích -na vybraných příkladech demonstriuje základní politické proudy -vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	-Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA -industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka -národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa -revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů -politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva -kulturní rozrůzněnost doby -konflikty mezi velmocemi, kolonialismus	6. - 9.
MODERNÍ DOBA		
-na příkladech demonstriuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky -rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů -charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu	-první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky -nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy -mezinárodněpolitická a	6. - 9.

totalitarismu a vypjatého nacionálismu -na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv -zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět -druhá světová válka, holokaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války	
---	--	--

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT

-vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků -vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce -posoudí postavení rozvojových zemí -prokáže základní orientaci v problémech současného světa	-studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření -vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) -vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky -rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět -problémy současnosti -věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava	6. - 9.
--	--	---------

6.11 Člověk a příroda

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda v předmětu Krasohled v 6.ročníku a v předmětech Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis v 7. – 9. ročníku

Charakteristika vzdělávací oblasti

Obsahové vymezení:

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou **Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis**, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je to, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo

praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě. V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se.

Časové vymezení na 2. stupni ZŠ: 24 hodin

6. ročník 4 hodiny týdně, 7.-9. Ročník 6 hodin týdně

Organizační členění vzdělávací oblasti:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině v blocích. Výuka většinou probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy nebo v přírodě, na výstavách či ve spolupráci s jinými organizacemi.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává,
- kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýší o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jím, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje

- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvoří využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá získané znalosti a zkušenosti, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Vzdělávací obsah Člověk a příroda

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
FYZIKA		
LÁTKY A TĚLESA		
-změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující	-měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas	6. - 9.
látky a tělesa -uveďe konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí -předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty -využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	-skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difuze	
POHYB TĚLES, SÍLY		
-rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu -využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlosí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles -změří velikost působící síly -určí v konkrétní jednoduché situaci druhý sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici -využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích -aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	-pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý -gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa -tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí -třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi -výslednice dvou sil stejných a opačných směrů -Newtonovy zákony – první, druhý (kvalitativně), třetí -rovnováha na páce a pevné kladce	6. - 9.

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN		
<p>- využívá poznatky o zákonitech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů</p> <p>- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní</p>	<p>- Pascalův zákon, hydraulická zařízení</p> <p>- hydrostatický a atmosférický tlak, souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny, souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře</p> <p>- Archimédův zákon - vztaková síla, potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách</p>	6. - 9.
ENERGIE		
<p>- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa</p> <p>- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem</p> <p>- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh</p> <p>- určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem</p> <p>- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí</p>	<p>- formy energie - pohybová a polohová energie, vnitřní energie, elektrická energie a výkon, výroba a přenos elektrické energie, jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna, ochrana lidí před radioaktivním zářením</p> <p>- přeměny skupenství - tání a tuhnutí, skupenské teplo tání, vypařování a kapalnění, hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny</p> <p>- obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie</p>	6. - 9.
ZVUKOVÉ DĚJE		
<p>- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku</p> <p>- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí</p>	<p>- vlastnosti zvuku - látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlosť šíření zvuku v různých prostředích, odraz zvuku na překážce, ozvěna, pohlcování zvuku, výška zvukového tónu</p>	6. - 9.

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

<p>sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu</p> <p>rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí</p> <p>rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností</p> <p>využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů</p> <p>využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní</p> <p>zapojí správně polovodičovou diodu</p> <p>využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh</p> <p>rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - elektrický obvod - zdroj napětí, spotřebič, spínač - elektrické a magnetické pole - elektrická a magnetická síla, elektrický náboj, tepelné účinky elektrického proudu, elektrický odpor, stejnosměrný elektromotor, transformátor, bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními - vlastnosti světla - zdroje světla, rychlosť světla ve vakuu a v různých prostředích - stín, zatmění Slunce a Měsíce - zobrazení odrazem na roviném, dutém a vypouklém zrcadle - zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou - rozklad bílého světla hranolem 	<p>6. - 9.</p>
--	---	----------------

VESMÍR

<ul style="list-style-type: none"> - objasní pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet - odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností 	<ul style="list-style-type: none"> - sluneční soustava, její hlavní složky, měsíční fáze - hvězdy, jejich složení 	<p>6. - 9.</p>
---	---	----------------

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
CHEMIE		
POZOROVÁNÍ, POKUSY A BEZPEČNOST PRÁCE		
<ul style="list-style-type: none"> - určí společné a rozdílné vlastnosti látek - pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost, posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí <p>Objasní nejfektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti látek - hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek - zásady bezpečné práce - ve školní pracovně i v běžném životě - nebezpečné látky a přípravky - H-věty, P-věty, piktogramy a jejich význam - mimořádné události - havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek 	6. - 9.
SMĚSI		
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje směsi a chemické látky - vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení - vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek 	<ul style="list-style-type: none"> - směsi - různorodé, stejnorodé roztoky - hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku, - koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok - vliv teploty, míchání a plošného 	6. - 9.
<ul style="list-style-type: none"> - navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení, uvede příklady oddělování složek v praxi - rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití - uvede příklady znečištění vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění 	<ul style="list-style-type: none"> obsahu pevné složky na rychlosť jejího rozpouštění do roztoku - oddělování složek směsi (usazování, destilace, krystalizace, sublimace) - voda - destilovaná, pitná, odpadní - výroba pitné vody, čistota vody - vzduch - složení, čistota ovzduší 	

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

<ul style="list-style-type: none"> - používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech - rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá v e správných souvislostech - orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - částicové složení látek - molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony - prvky - názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků, protonové číslo - chemické sloučeniny - chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin 	6. - 9.
--	--	---------

CHEMICKÉ REAKCE

<ul style="list-style-type: none"> - rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání - přečte chemické rovnice a s využitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu 	<ul style="list-style-type: none"> - chemické reakce - zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost - klasifikace chemických reakcí - slučování, neutralizace, reakce exotermní a endotermní - faktory ovlivňující rychlosť chemických reakcí - teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza - chemie a elektřina - výroba elektrického proudu chemickou cestou 	6. - 9.
--	---	---------

ANORGANICKÉ SLOUČENINY

<ul style="list-style-type: none"> - porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných 	<ul style="list-style-type: none"> - oxidy - názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů 	6. - 9.
<ul style="list-style-type: none"> - oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí - vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet - orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> - kyseliny a hydroxidy - kyselost a zásaditost roztoků - vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných hydroxidů - soli kyslíkaté a nekyslíkaté - vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů 	

ORGANICKÉ SLOUČENINY

<ul style="list-style-type: none">- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití- orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktech biochemického zpracování, především bílkovinách, tucích, sacharidech- určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu- uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů	<ul style="list-style-type: none">- uhlovodíky - příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků- paliva - ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva- deriváty uhlovodíků - příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin- přírodní látky - zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle	6. - 9.
---	--	---------

CHEMIE A SPOLEČNOST

<ul style="list-style-type: none">- zhodnotí využívání prvotních a druhotních surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi- aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	<ul style="list-style-type: none">- chemický průmysl v ČR - výrobky, rizika v souvislosti se životním prostředím, recyklace surovin, koroze- průmyslová hnojiva- tepelně zpracovávané materiály- cement, vápno, sádra, keramika- plasty a syntetická vlákna- vlastnosti, použití, likvidace- detergenty, pesticidy a insekticidy- hořlaviny - význam tříd nebezpečnosti- léčiva a návykové látky	6. - 9.
---	--	---------

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
PŘÍRODOPIS		
OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA		
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů - popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel - rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů - třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek - vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti - uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů - uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka 	<ul style="list-style-type: none"> - vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam - výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty - názory na vznik života - základní struktura života - buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné - význam a zásady třídění organismů - dědičnost a proměnlivost organismů - podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení - viry a bakterie - výskyt, význam a praktické využití 	6. - 9.
BIOLOGIE HUB		
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků - vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích - objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků 	<ul style="list-style-type: none"> - houby bez plodnic - základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy - houby s plodnicemi - stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami - lišejníky - stavba, symbioza, výskyt a význam 	6. - 9.

BIOLOGIE ROSTLIN		
- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům - porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku - vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů - odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	- anatomie a morfologie rostlin - stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonk, list, květ, semeno, plod) - fyziologie rostlin - základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování - systém rostlin - poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapradorostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných), jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců - význam rostlin a jejich ochrana	6. - 9.
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ		
- porovnává základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin - odvodí na základ pozorování zkladní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka - uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	- stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla - živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování - vývoj, vývin a systém živočichů - významní zástupci jednotlivých skupin živočichů - prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci) - rozšíření, význam a ochrana živočichů - hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva - projevy chovní živočichů	6. - 9.

BIOLOGIE ČLOVĚKA		
<ul style="list-style-type: none"> - určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy - orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka - objasní vznik a vývin nového 	<ul style="list-style-type: none"> - fylogeneze a ontogeneze člověka - rozmnožování člověka - anatomie a fyziologie - stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí), vyšší nervová 	6. - 9.
<ul style="list-style-type: none"> jedince od početí až do stáří - rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života - aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla 	<ul style="list-style-type: none"> činnost, hygiena dušení činnosti - nemoci, úrazy a prevence - příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí - závažná poranní a život ohrožující stav, epidemie - životní styl - pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka 	
NEŽIVÁ PŘÍRODA		
<ul style="list-style-type: none"> objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozliší hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě rozliší jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků <ul style="list-style-type: none"> - uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi 	<ul style="list-style-type: none"> Země - vznik a stavba Země nerosty a horniny - vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků principy krystalografie vnější a vnitřní geologické procesy příčiny a důsledky půdy - složení vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace vývoj zemské kůry a organismů na Zemi - geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí geologický vývoj a stavba území ČR - Český masiv, Karpaty podnebí a počasí ve vztahu k životu - význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka mimořádné události způsobené přírodními vlivy - příčiny vzniku 	6. - 9.

	mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi	
--	---	--

ZÁKLADY EKOLOGIE

- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - rozlišuje a uvede příklady systémů organismů - populace, společenstva, ekosystémy - na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému - vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	- organismy a prostředí - vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím - populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému - ochrany přírody a životního prostředí - globální problémy a jejich řešení, chráněná území	6. - 9.
--	--	---------

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

- aplikuje praktické metody poznávání přírody - dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	- praktické metody poznávání přírody - pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu některých živočichů, jednoduché rozčlenování rostlin a živočichů - významní biologové a jejich objevy	6. - 9.
---	---	---------

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník
ZEMĚPIS		
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE		
<ul style="list-style-type: none"> - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologií - přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou 	<ul style="list-style-type: none"> - komunikační geografický a kartografický jazyk - vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy - základní topografické útvary - důležité body, výrazné liniové útvary, plošné útvary a jejich kombinace: síť, povrchy, ohniska - uzly - hlavní kartografické produkty: plán, mapa - jazyk mapy: symboly, smluvně značky, vysvětlivky - statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky 	6. - 9.
<ul style="list-style-type: none"> souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině - vytváří a využívá osobní myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu 	<ul style="list-style-type: none"> - základní informační geografická média a zdroje dat - geografická kartografie a topografie - glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti - měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám - praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě 	

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy - prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů - rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu - porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost 	<ul style="list-style-type: none"> - Země jako vesmírné těleso - tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas - krajinná sféra - přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry - systém přírodní sféry na planetární úrovni - geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně - systém přírodní sféry na regionální úrovni - přírodní oblasti 	6. - 9.
<h2>REGIONY SVĚTA</h2>		
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa - lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, 	<ul style="list-style-type: none"> - světadíly, oceány, makroregiony světy - určující a porovnávací kritéria - jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti) - modelové regiony světa - vybrané 	6. - 9.
<ul style="list-style-type: none"> - politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných států - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich 	<ul style="list-style-type: none"> modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a enviromentální problémy, možnosti jejich řešení 	

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

<ul style="list-style-type: none"> - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa - posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změna a politické problémy v konkrétních světových regionech 	<ul style="list-style-type: none"> - obyvatelstvo světa - základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické, hospodářské a kulturní charakteristiky - globalizační společenské, politické a hospodářské procesy - aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světě, sídelní systémy, urbanizace, sub urbanizace - světové hospodářství - sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatele hospodářského rozvoje a životní úrovně - regionální společenské, politické a hospodářské útvary - porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace - hlavní periferní hospodářské oblasti světa - politická bezpečnostní a hospodářská seskupení států - geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska 	6. - 9.
---	---	---------

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

<ul style="list-style-type: none"> - porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních 	<ul style="list-style-type: none"> - krajina - přírodní a společenské prostředí, typy krajin - vztah přírody a společnosti - trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněné územní přírody, globální ekologické a 	6. - 9.
<ul style="list-style-type: none"> - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> enviromentální problémy lidstva 	

ČESKÁ REPUBLIKA		
-- vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy - hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům - hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit - uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	- místní region - zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomicke charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj - Česká republika - zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje - obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry, rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství, transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady, hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu - regiony České republiky - územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech	6. - 9.
TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE		
- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného	- cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze - orientační body, jevy, pomůcky a přístroje, stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu - jednoduché panoramatické	6. - 9.

chování a jednání při mimořádných událostech	<p>náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrana člověka při ohrožení zdraví a života - živelní pohromy, opatření proti nim, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích 	6. - 9.
--	--	---------

7. Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou

Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Zásady pro hodnocení žáků

- Hodnocení žáka je součástí výchovně vzdělávacího procesu a jeho řízení.
- Za první i druhé pololetí vydává škola žákovi vysvědčení.
- Pro hodnocení žáků všech ročníků ZŠ Na Radosti se používá slovní hodnocení. Toto slovní hodnocení je souhrnnou zpětnou vazbou o tom, co dítě zvládlo při osvojování učiva - konkrétních znalostí, dovedností, vědomostí a návyků.
- K sebehodnocení žáků a pravidelnému poskytování písemné zpětné vazby o průběhu vzdělávání jsou určeny „plány učiva“. Ty obsahují stručný výčet učiva z českého jazyka a matematiky, které mají žáci obsáhnout za školní rok. Plány učiva jsou zaznamenány pomocí grafických organizérů (elipsy, tabulky). Vybarvování jednotlivých elips nebo jiné zaznamenávání žákem ukazuje individuální postup učivem a úroveň dosažených znalostí (např. žák vybarví část elipsy, když se učivem zabýval, ale ještě si jej plně neosvojil. Žák si vybarví celou elipsu, pokud si učivo osvojil – na úrovni, která je pro něj v tu chvíli přiměřená).
- Důležitým prvkem procesu učení je práce s chybou. Žáci mají právo udělat chybu s vědomím toho, že chybovat je normální, neboť je to nedílná součást procesu každého učení. Chyba a následná práce s ní je příležitostí ke zlepšení.
- Sebereflexe žáka na konci každého bloku přináší věcné shrnutí a připomenutí toho, co se žák právě učil, či naučil, nejlépe i stupeň či míru osvojení.
- Hodnocení vykonává učitel průběžně během výuky ve škole, ale i na akcích mimo školu po celý školní rok.
- Hodnocení není primárně zaměřeno na srovnávání žáka s jeho spolužáky, ale soustřeďuje se na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem daných kritérií.
- Hodnocení sleduje žákovu snahu, samostatnost, tvořivost, kvalitu dílčích i konečných výsledků práce a uplatňování získaných dovedností a schopností při práci.
- Při hodnocení chování žáka ve škole a při akcích pořádaných školou učitel posuzuje respektování dohodnutých pravidel, dodržování bezpečnostních pokynů a ochranu zdraví, udržování dobrých mezilidských vztahů (pochopení, tolerance, pomoc druhým...).
- Slovní hodnocení se na známky převádí pouze při přestupu na jinou školu na vyžádání zákonného zástupce nebo školy, na kterou se žák hlásí (víceletá gymnázia, střední školy), nebo školy, na kterou žák v průběhu povinné školní docházky přestupuje. Převod slovního hodnocení na klasifikační stupeň je realizován na základě pravidel pro hodnocení výsledku vzdělávání žáků, který je součástí školního řádu.

Postupy hodnocení

Metody a formy hodnocení zahrnují popis, dialog, analýzu a reflexi:

- na úrovni žáka,
- se spolužáky,
- s učitelem,
- v širší skupině.

V případě potřeby může být podkladem pro hodnocení i konzultace s psychologem, speciálním pedagogem či jiným odborníkem.

Testování žáků používáme pouze jako nástroj jejich sebehodnocení - pro osobní zpětnou vazbu a případně pro vyžádanou konzultaci s pedagogem.

Za vedení evidence o hodnocení žáka odpovídá třídní učitel, o výsledcích hodnocení informuje daného žáka a jeho zákonného zástupce na společné konzultaci. Učitel jde v oblasti hodnocení žákům příkladem a modeluje žádoucí postupy.

Formy hodnocení

- Grafická (průběžné vybarvování a zaznamenávání v „plánech učiva,“ plány učiva patří žákům a jsou k dispozici učitelům i rodičům k nahlédnutí ve škole).
- Ústní (směrem k dětem průběžná a spontánní během výuky, pravidelná na konci výukových bloků; směrem k rodičům na společných schůzkách ideálně dvakrát za pololetí, v případě potřeby na individuálních konzultacích)
- Písemná (slovní hodnocení za všechny předměty na konci každého pololetí formou vysvědčení; v případě potřeby konzultace s rodiči).

Způsob získávání podkladů pro hodnocení

- Sledováním průběžné práce žáka (např. na pomůckách, při společné tvorbě projektových výstupů). Hodnotíme zvládnutí učiva, přístup k práci, snahu, míru samostatnosti a tvořivosti, kvalitu výsledků jednotlivých dílčích činností, sebehodnocení v jednotlivých etapách, uplatňování získávaných dovedností a schopností, respektování dohodnutých pravidel a kritérií
- Analýzou pracovních listů, písemných prací a jiných výstupů shromažďovaných do žákovských portfolií.

Podklady pro každé pololetní hodnocení shromažďuje učitel v průběhu celého školního roku a vede si jejich evidenci: záznamy učitelů o průběžné práci žáka včetně skupinových aktivit, záznamy ze sebehodnocení žáka nebo portfolio školní práce žáka. Tento způsob hodnocení významně spoluuvytváří bezpečné prostředí ve škole a podporuje vnitřní motivaci žáků.

V případě, že žák dosáhl vysoké absence (nad 50 %) či navštěvuje po určitý časový úsek (obvykle 1 školní rok) jinou školu, jsou podklady pro hodnocení tohoto žáka získávány na základě předloženého žákova portfolia nebo hodnocení z jiné školy nebo domácí přípravy.

Komisionální a opravné zkoušky

- Při pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může zákonný zástupce žáka do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení. Termín komisionálního přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem.
- Žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník a kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného

zaměření, mohou konat z těchto předmětů opravné zkoušky. Termín je stanoven po dohodě se zákonným zástupcem do konce příslušného školního roku – do 31.8.

Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním (zdravotním znevýhodněním je i dlouhodobá nemoc).
- Při hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze jeho postižení nebo znevýhodnění. Učitelé respektují doporučení pedagogicko-psychologické poradny či SPC. Způsob hodnocení žáka je součástí individuálního plánu, který vzniká ve spolupráci vyučujícího, zákonného zástupce žáka, případně i poradenského zařízení.
- Pro získávání podkladů pro hodnocení těchto žáků volí učitel vhodné a přiměřené způsoby a při zjišťování úrovně žákovských vědomostí a dovedností volí takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá postižení nebo znevýhodnění negativní vliv.
- Hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami se řídí Vyhláškou č. 48 / 2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů, pokud není jiným právním předpisem stanoveno jinak.

